

ÖZEL LİSE ÖĞRETMENLERİNİN, YÖNETİCİLERİNİN “TEKNOLOJİ LİDERLİĞİ”
DÜZEYLERİNE İLİŞKİN ALGILARI

Cem GÜVEN

Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Eğitim Yönetimi ve Denetimi
Yüksek Lisans Tezi

Yeditepe Üniversitesi

2023

ÖZEL LİSE ÖĞRETMENLERİNİN, YÖNETİCİLERİNİN “TEKNOLOJİ LİDERLİĞİ”
DÜZEYLERİNE İLİŞKİN ALGILARI

Cem GÜVEN

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Dilara DEMİRBULAK

Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Eğitim Yönetimi ve Denetimi
Yüksek Lisans Tezi

Yeditepe Üniversitesi

2023

ÖZEL LİSE ÖĞRETMENLERİNİN, YÖNETİCİLERİNİN “TEKNOLOJİ LİDERLİĞİ”
DÜZEYLERİNE İLİŞKİN ALGILARI

Onaylayanlar:

Doç. Dr. Dilara DEMİRBULAK

(Tez Danışmanı)

(Yeditepe Üniversitesi)

.....

Prof. Dr. Suat ANAR

(Yeditepe Üniversitesi)

.....

Prof.Dr. Rüçhan UZ

(Uludağ Üniversitesi)

.....

Onay Tarihi: 28/03/2023

İNTİHAL SAYFASI

Bu çalışmadaki tüm bilgilerin, akademik ve etik kurallara uygun bir şekilde elde edildiğini beyan ederim. Aynı zamanda bu kural ve davranışların gerektirdiği gibi, bu çalışmanın özünde olmayan tüm materyal ve sonuçları tam olarak aktardığımı ve referans gösterdiğimi belirtirim.

Ad Soyad

Cem GÜVEN

İmza

TEŞEKKÜR

Her şeyden önce desteğini hiç bir zaman esirgemeyen ve bu süreçte tecrübeleriyle yol gösteren tez danışmanım Doç. Dr. Dilara DEMİRBULAK öğretmenime, hayatım boyunca ellerini sırtımda hissettiğim Güllüzar GÜVEN ve Cemal DEMİR'e, bu süreçte benimle beraber çalışan ve çalışmam için çaba sarfeden eşim Tülay TEPE GÜVEN'e, ayrıca bu süreçte aramıza katılan oğlum Ayaz Ata GÜVEN'e (ileride daha iyisini yapmasını temenni ediyorum) ve destek veren Arkadaşlarıma teşekkürlerimi sunarım.

Son olarak üzerimde emeği olan bütün öğretmenlerime, aydınlık bir gelecek için çalışan, çağdaş ve ileri görüşlü öğrenciler yetişmesi için çaba sarfeden öğretmen arkadaşlarıma ve meslektaşlarıma sonsuz teşekkürlerimi sunuyorum.

Cem GÜVEN

İSTANBUL 2023

ÖZET

ÖZEL LİSE ÖĞRETMENLERİNİN, YÖNETİCİLERİNİN “TEKNOLOJİ LİDERLİĞİ” DÜZEYLERİNE İLİŞKİN ALGILARI

Cem GÜVEN

Yeditepe Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Yönetimi ve Denetimi

Yüksek Lisans Tezi

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Dilara DEMİRBULAK

ŞUBAT, 2023 – 100 sayfa

Bu araştırma, özel lise öğretmenlerinin, yöneticilerinin “teknoloji liderliği” düzeylerine ilişkin algılarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Okul müdürlerinin, sürekli gelişmekte olan teknolojiyi öğretim ortamlarına adapte etmek için sahip olmaları gereken yeterlilik düzeylerine yönelik inceleme yapmak ve elde edilen sonuçlar doğrultusunda okul müdürlerinin düşük oldukları boyutları tespit ederek geliştirmek için önerilerde bulunmaktır.

Araştırmada nicel araştırma yöntemlerinden ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın evrenini 2021-2022 öğretim yılın da İstanbul il Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı özel liselerde görev yapmakta olan öğretmenler oluşturmaktadır. Evrenin tamamına ulaşılması zor olduğu ve Covid-19 pandemisi tedbirleri nedeniyle araştırmanın örneklemini, İstanbul ilinde görev yapan 160 öğretmen oluşturmaktadır. Verilerin toplanmasında kişisel bilgi formu ve “Yöneticiler İçin Ulusal Eğitim Teknolojileri Standartları” (NETS-A) standartlarını içeren Banoğlu (2012) tarafından geliştirilen “Eğitim Yöneticilerinin

Teknoloji Liderliği Yeterlilikleri Ölçeği” kullanılmıştır. Ölçeklerin ve alt boyutlarının normallik dağılımları incelererek, verilerin analizinde kullanılacak istatistiksel yöntemler belirlenmiştir.

Araştırma sonucunda öğretmenlerin görüşlerine göre, okul yöneticilerinin teknoloji liderliği yeterliliklerini “büyük oranda” sergiledikleri sonucuna ulaşılmıştır. Okul yöneticilerinin teknoloji liderliği yeterliliklerine ilişkin algılarının cinsiyet, yaş, mesleki kıdem, görev yapılan eğitim kademesi ve bilgisayar kullanım yılları değişkenine göre anlamlı farklılaşma olmadığı sonucuna ulaşılırken, öğretmenlerin gün içerisinde bilgisayar kullanım süreleri değişkenine göre anlamlı farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Farklılığı belirlemek için yapılan analizler sonucunda 3 saat üzeri bilgisayar kullanan öğretmenlerin algılarının, 1 saatten az bilgisayar kullanan öğretmenlere göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Okul Yöneticisi, Liderlik, Teknoloji, Teknoloji Liderliği

ABSTRACT**PERCEPTIONS OF PRIVATE HIGH SCHOOL TEACHERS, MANAGERS
ABOUT THE LEVELS OF “TECHNOLOGY LEADERSHIP”****Cem GÜVEN****Yeditepe University, Institute of Educational Sciences, Educational Administration
and Supervision****Master Thesis****Thesis Advisor: Assoc. Dr. Dilara Demirbulak****February, 2023 – 100 pages**

This purpox of this research study is to determine the perceptions of private high school teachers and managers about the levels of “technology leadership”. The study investigates the technological competence of school headers & menagers in applying the everyday changing technology to their schools & makes recommendations in their weak areas.

Relational screening model, one of the quantitative research methods, was used in the research. Population consisted of teachers who worked working in private high schools affiliated to the Istanbul Provincial Directorate for National Education in the 2021-2022 academic year. Due to the fact that it is difficult to reach the entire population and the Covid-19 pandemic measures, the sample of the research was made up of 160 teachers working in the province of Istanbul. The “Technology Leadership Competencies Scale of Educational Managers” developed by Banoğlu (2012), which includes the personal information form and the “National Educational Technology Standards for Managers” (NETS-A) standards, were

used to collect data. By examining the normality distributions of the scales and their sub-dimensions, statistical methods to be used in the analysis of the data were determined.

As a result of the research, according to the opinions of teachers, it was concluded that school administrators exhibited their ability of technology leadership to a “great extent”. While it was concluded that there was no significant difference in school administrators' perceptions of technology leadership competencies according to gender, age, professional seniority, educational level assigned and computer use of years the following factors, on the otherhand, there was significal difference according to teachers' computer use of time during the day. As a result of this investigation analyses conducted to determine the difference, it was found that the perceptions of teachers who use computers for more than 3 hours are higher than those who use computers for less than 1 hour.

Keywords: School Administrator, Leadership, Technology, Technology Leadership

İÇİNDEKİLER

İntihal Sayfası	iv
Teşekkür.....	v
Özet.....	vi
Abstract.....	viii
Tablolar Listesi	xiii
Kısaltmalar Listesi	xiv
1. GİRİŞ.....	1
1.1. Problem durumu.....	1
1.2. Araştırma Sorusu.....	4
1.2.1. Alt Problemler.....	4
1.3. Araştırmanın önemi.....	4
1.4. Araştırmanın Sayıtları	5
1.5. Araştırma Sınırlılıkları	5
1.6. Kavramlar.....	6
2. KURAMSAL BİLGİLER VE İLGİLİ LİTERATÜR	7
2.1. Liderlik kavramı.....	7
2.1.1. Lider ve Liderlik ile İlgili tanımlar.....	7
2.1.2.Liderlik Yaklaşımlar	8
2.2. Teknoloji	15
2.2.1. Teknoloji Kavramı	15
2.2.2. Bilgi Teknolojileri.....	16
2.3. Eğitim ve teknoloji.....	16
2.3.1. Eğitimde Teknoloji Kullanımı	16
2.3.2. Teknoloji Liderliği ve Eğitimde Teknoloji Liderliği	17
2.3.3. Uluslararası Teknoloji Liderliği Standartları	19
2.4. Yurt İçinde ve Dışında Yapılmış Araştırmalar	24
2.4.1. Yurt İçindeki Araştırmalar	24
2.4.2. Yurt Dışındaki Araştırmalar	28

3. YÖNTEM	32
3.1. Araştırmanın Modeli	32
3.2. Evren ve örneklem	32
3.3. Veri Toplama araçları	35
3.3.1. Teknoloji Liderliği Yeterliliği Ölçeği	35
3.4. Verilerin Toplanması	37
3.5. Verilerin Çözümlemesi	37
4. Bulgular ve Tartışma	39
4.1. Özel lise öğretmenlerinin, okul müdürlerinin “teknoloji liderliği” düzeylerine ilişkin algıları hangi düzeydedir?	39
4.2. Öğretmenlerin okul müdürlerinin teknoloji liderliğine ilişkin algıları cinsiyet, yaş, hizmet süresi, çalıştıkları okul türü ve beceri düzeylerine (bilgisayar kullanım yılı ve günlük bilgisayar kullanım süresi) göre farklılık göstermekte midir?	42
4.2.1. Öğretmenlerin okul müdürlerinin teknoloji liderliğine ilişkin algıları cinsiyete göre farklılık göstermekte midir?	42
4.2.2. Öğretmenlerin okul müdürlerinin teknoloji liderliğine ilişkin algıları yaşa göre farklılık göstermekte midir?	44
4.2.3. Öğretmenlerin okul müdürlerinin teknoloji liderliğine ilişkin algıları öğretmenlerin mesleki hizmet süresine göre farklılık göstermekte midir?	47
4.2.4. Öğretmenlerin okul müdürlerinin teknoloji liderliğine ilişkin algılarının teknolojik bilgi ve beceri düzeylerine göre farklılık göstermekte midir?	51
4.2.5. Öğretmenlerin okul müdürlerinin teknoloji liderliğine ilişkin algılarının öğretmenlerin görev yaptıkları okul türüne göre farklılaşmasına ilişkin bulgular	59
4.3. Bulguların Özeti	63
5. Sonuç ve Öneriler	65
5.1. Sonuçlar	65
5.2. Öneriler	67
5.2.1. Pedagojik Öneriler	67
5.2.2. İleride Yapılabilecek Araştırmalara Yönelik Öneriler	69
KAYNAKÇA	70
EKLER	77

EK 1: TEKNOLOJİ LİDERLİĞİ ÖLÇEĞİ	77
EK 2: KİŞİSEL BİLGİ FORMU.....	79

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1. Özel Lise Öğretmenlerinin Demografik Bilgileri	33
Tablo 2. Ölçekler ve Alt Boyutlarının Güvenirlik Analizi Sonuçları	36
Tablo 3. Kolmogorov-Smirnov Normallik testi sonuçları	38
Tablo 4. Özel Lise Öğretmenlerinin, Yöneticilerinin Teknoloji Liderliği Düzeylerine İlişkin Görüşleri.....	39
Tablo 5. Öğretmenlerin Cinsiyetlerine Göre Okul Müdürlerinin Teknoloji Liderliği Düzeylerini Algılamaları	42
Tablo 6. Öğretmenlerin Yaşlarına Göre Okul Müdürlerinin Teknoloji Liderliği Düzeylerini Algılamaları	45
Tablo 7. Öğretmenlerin Mesleki Hizmet Süresine Göre Okul Müdürlerinin Teknoloji Liderliği Düzeylerini Algılamaları	48
Tablo 8. Öğretmenlerin Bilgisayar Kullanım Yıllarına Göre Okul Müdürlerinin Teknoloji Liderliği Düzeylerini Algılamaları	51
Table 9. Öğretmenlerin Gün İçerisinde Bilgisayar Kullanım Sürelerine Göre Okul Müdürlerinin Teknoloji Liderliği Düzeylerini Algılamaları.....	54
Tablo 10. Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okul Türüne Göre Okul Müdürlerinin Teknoloji Liderliği Düzeylerini Algılamaları	59

KISALTMALAR LİSTESİ

MEB : Milli Eğitim Bakanlığı

BT : Bilişim Teknolojileri

MWU : Mann Whitney U Testi

n : Örneklem

p : İstatistiksel Olarak Anlamlılık Katsayısı

sd : Serbestlik Derecesi

SPSS : Statistics Program for Social Sciences

SS : Standart Sapma

$\bar{x}$: Aritmetik Ortalama

NETS : National Educational Technology Standarts

1. GİRİŞ

Bu çalışmanın amacı özel lise öğretmenlerinin, okul müdürlerinin “teknoloji liderliği” düzeylerine ilişkin algılarını belirlemek ve çeşitli değişkenler açısından incelemektir. Araştırmanın varsayımları, sınırlılıkları, problem cümlesi, alt problemleri, tanımlar ve önemine bu bölüm altında değinilmiştir.

1.1. PROBLEM DURUMU

Sürekli yenilenen, dönüşüme uğrayan teknoloji sayesinde bilgiye ulaşmak zahmetsiz ve basit hale gelmiştir. İçinde bulunduğumuz yüzyılda bilgiye sahip olmak yetmezken, bilgiyi kullanarak bunları davranışa dönüştürmek, çağın gerekliliğine göre kendini geliştirmek ve sahip olduğu bilgileri sürekli güncellemek önem kazanmıştır (Duymuş, 2019). Eryılmaz ve Uluyol (2015), 21.yüzyılda bireylerden beklenen davranışları; problem çözebilen, iletişim beceresi yüksek, uyumlu, yeni fikirlere açık ve teknolojiyi kullanabilen bireyler olarak tanımlamışlardır. Sürekli gelişen dünya, ekonomik rekabetler ve hızla gelişen teknolojinin gerisinde kalmamak için ülkeler eğitim sistemlerini sürekli güncellemelidirler (Aydın, 2019). Özellikle, 2019 senesinde varolan ve çok hızlı küreselleşen COVID-19 pandemisi ile birlikte okulların yüz yüze eğitime ara vermek zorunda kalmaları ile birlikte öğrencilerin sosyal hayatlarını derinlemesine etkilemiştir. Ülkeler, öğrencilerin eğitim faaliyetlerinden geri kalmamaları için yüz yüze eğitime alternatif olarak yer mekan zaman farketmeyen uzaktan eğitim seçeneğini değerlendirmişlerdir (Erşahan, 2021). Uzaktan eğitimin yer ve zaman kavramı olmaması gibi avantajları olsa da çevrimiçi ortamlarda derslerin yapılabilmesi için kolaylıkla internete erişim ve kişisel bilgisayarın olması gibi

dezavantajları da vardır (Güngören, Erdoğan ve Uyanık, 2019). Kısacası uzaktan eğitimin gerçekleştirilebilmesi için teknoloji ve teknoloji kullanımı gereklidir.

Bu bağlamda eğitim-öğretim ortamlarında teknolojinin sağlamakta olduğu avantajlar her geçen gün artmaktadır. Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) bu gelişmelere paralel olarak, dijital tablolama ve bilgi depolama gibi bir çok projeyi (FATİH projesi, MEBBİS, DYS, EBA) okulların kullanımına açmıştır. MEB'in eğitimin geleceği için öngörüsü dijital içeriğe daha çok yer vermek ve öğrenciler için beceri temelli kazanımlara yer vermeyi düşünmektedir (MEB, 2021). Aileler de öğrencilerinin daha kaliteli eğitim almaları için teknolojik cihazların eğitim-öğretim ortamlarına adapte olmasını ve kullanılmasını istemektedirler (Irmak, 2015). Bu durum, özel öğretim kurumlarında daha üst seviyededir, eğitimin kalitesini arttırmak için özel eğitim kurumlarında bilgisayar destekli eğitime geçiş başlamıştır. Ana sınıfından itibaren öğrencilere temel bilgisayar eğitimi verilmektedir kısacası özel öğretim kurumlarında bilgisayar, öğretim faaliyetlerinin içerisinde (Parlar, 2006).

Milli Eğitim Bakanlığı, projeler ile okulların teknolojik donanım ihtiyaçlarını karşılamaya çalışmaktadır. Bu projeleri yapmasının bir diğer amacı ise okullarda ki teknoloji kullanımını arttırmayı hedeflemektedir. Bu nedenle kurum yöneticilerinin teknoloji ile ilgili bilgilerinin olmaları, aynı zamanda bu teknolojileri etkili kullanarak öğretmenlere rol model olmaları gerekmektedir (Şişman-Eren, 2010).

Kurum yöneticilerinin bu süreçte üzerine düşen görevler;

- Okullarında teknoloji araçlarını etkili kullanması,
- Eğitim uygulamalarında ki araçların devamlılığının sağlanması,
- Eğitim personelinin, gerekli güncel bilgileri almalarını desteklemeli,

- Gerekli zaman ve kaynağı ayrılması,
- Teknolojinin gelişimi için arge faaliyetleri yürüten çalışanlarını motive etmeli ve desteklemeli,
- Okul içerisinde işbirliğine önem vermeli ve iletişimi sağlamalı,
- Okul idarecileri güncel teknolojik gelişmeleri takip ederek, güncellemeleri kurumlarında hayata geçirmelidirler (ISTE, 2009).

Ancak araştırma sonuçları göstermiştir ki, okulları teknoloji olarak zenginleştirmek yeterli gelmemektedir. Eğitim personellerinin çoğu kendilerini bu konularda yeterli hissetmedikleri için okullarda bulunan teknolojik imkanlardan yararlanamamaktadır (Oakes ve Lipton, 2002). Kurum yöneticisinin eğitim için kullanılan teknolojileri etkin olarak öğretmenlerin kullanmaları için doğru kararlar vermesi ve öğretmenlere rehberlik yapmada ilgili olmaları gerekmektedir (Bülbül ve Çuhadar, 2012). Tüm bunların okullarda uygulanabilmesi için okul müdürlerinin üzerlerine düşen görev kurumlarında teknolojik liderlik yaparak öğretmenlere klavuzluk yapmaları gerekliliğini ortaya çıkarmıştır (Ertuğrul, 2014).

Sonuç olarak eğitimin temel taşlarından biri olan teknolojiyi etkili kullanmak için kurum müdürlerine büyük sorumluluklar düşmektedir. Beklentinin üst düzeyde olduğu özel okullar için bu durum daha çok önem kazanmaktadır. Bu araştırmada özel liselerde görev yapmakta olan okul müdürlerinin, “teknoloji liderliği” düzeylerini saptamak ve çeşitli değişkenler açısından incelemek amacıyla yapılmaktadır.

1.2.ARAŞTIRMA SORUSU

Özel liselerde çalışmakta olan öğretmenlerin, okul müdürlerinin “teknoloji liderliği” düzeylerine ilişkin algıları hangi düzeydedir?

1.2.1. Alt Problemler

Özel liselerde görev yapmakta olan okul müdürlerinin ”teknoloji liderliği” düzeylerine ilişkin öğretmen algılarının, cinsiyetleri, yaşları, mesleki kıdemleri, çalışmakta oldukları okul türleri, teknolojik beceri düzeylerine (bilgisayar kullanım yılları ve günlük bilgisayar kullanım süreleri) değişkenleri bakımından anlamlı farklılık oluşturmakta mıdır?

1.3.ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

Bilim ve teknoloji okullarda değişimin en temel ögesidir. Okulların bu nedenle yenilikleri takip etmesi ve teknolojik gelişmeleri yakından incelemesi aynı zamanda kurumlarına adapte etmesi önem arz etmektedir (Ada ve Akan, 2007). Okullarda teknolojik gelişmeleri takip etmek ve okullarda yürütmek için öğretmenlere ve eğitim çalışanlarına yol gösterecek lider yöneticiler gereklidir. Alan yazın incelediğinde okul yöneticilerinin mevcut durumda teknoloji liderliği düzeylerini belirlemek için resmi liselerde, meslek liselerinde ve özel kurumlarda (lise ve ortaokullar, ilkokul ve ortaokullar) benzer araştırmaların yapıldığı gözlemlenmiştir. Alan yazında öneri olarak özel liselerde böyle bir çalışmanın yapılabileceğine değinilmiştir (Ertuğrul, 2014). Sadece özel lise yöneticilerinin teknoloji liderlik düzeylerini belirlemeye yönelik bir çalışmaya literatürde rastlanmamıştır.

Bu araştırmanın, kurum yöneticilerine eğitimde teknolojinin yeri ve önemi hakkında bilgi vermesi, bunun yanında akademik personelin düşüncelerine göre kendilerini değerlendirme imkanı sağlaması beklenmektedir. Bu açıdan çalışma, okul yöneticilerinin, araştırma sonuçlarına göre kendi eksikliklerini fark etmeleri, eğitim planlamalarını yapabilmeleri ve en önemlisi okulların verimliliğini en üst düzeye yükseltmeleri bakımından önemlidir.

1.4. ARAŞTIRMANIN SAYILTILARI

Bu araştırma 2020-2021 eğitim yılı içerisinde,

İstanbul ilinde bulunan,

Özel lise öğretmenleri ile sınırlıdır.

Araştırmada verileri toplamak amacıyla kullanılan ölçeklere öğretmenler tarafından içten ve samimi bir biçimde cevaplandırıldığı varsayılmıştır.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin, evreni temsil edebileceği varsayılmaktadır.

Araştırmada kullanılan istatistiksel yöntemlerin araştırma amaçları doğrultusunda kabul edilebilir olarak seçildiği varsayılmaktadır.

1.5.ARAŞTIRMA SINIRLILIKLARI

Bu araştırma 2021-2022 eğitim döneminde İstanbul ilinde özel liselerde çalışmakta olan öğretmenlerin “Eğitim yöneticilerinin teknoloji liderliği yeterlikleri” ölçeğine ilişkin görüşleri ile sınırlıdır.

1.6. KAVRAMLAR

Okul Müdürü – Yöneticisi: Ders okutmanın yanı sıra kanun e yönetmeliklere uygun olarak görevlerini yürüten, okul disiplnini sağlayan ve denetleme yetkisi olan kişidir.

Liderlik: Kelimenin anlamına bakıldığında önder veya şef anlamlarındadır. Bir diğer ifadeyle örgütün tepesinde bulunan ve karar merci olan kişidir (TDK 2016).

Teknolojik Lider: Kurumda teknolojinin verimli ve yararlı olabilmesi adına tüm önlemleri alan, kuruma bu doğrultuda etki eden ve rehber olan kişidir (Tanzer 2004).

2. KURAMSAL BİLGİLER VE İLGİLİ LİTERATÜR

Bu bölümde çalışmanın kuramsal çerçevesine değinilerek ilgili alan yazın incelenmiş ve liderlik tanım ve yaklaşımları, eğitimde teknoloji ve teknolojik liderlik, ilgili araştırma sonuçları aktarılmıştır.

2.1. LİDERLİK KAVRAMI

2.1.1. Lider ve Liderlik ile İlgili tanımlar

Liderlik kavramına bakacak olursak. Anglosakson kökenli olan liderlik kavramı “lidere” kelimesinden türemiş ve “liderlik etmek”, ”lider” alamlarına gelmektedir. Kelimenin kökenlerinde insanların yolculuğa çıkması ve bu yolculukta onlara klavuzluk etmesi gibi anlamlar vardır. Tarihte, Türkçe’de lider kelimesinin yerine önder,padişah,şah,sultan gibi gelimeler kullanılmışır, bu zamanla günümüze “liderlik” olarak evrim geçirerek en çok kullanılan tanım olmuştur.(Turan ve Bektaş, 2014). Cuban (1988)’a göre ise liderlik bir etkileme sürecidir. Hedefe ulaşmak için çalışan bireylerin, motivasyon ve becerilerini ortaya çıkararak hedefe doğru ilerleme olarak ifade etmiştir (Cuban, 1988).

Türk Dil Kurumu (TDK, 2022)’nin tanıma göre şef, önder anlamına gelen lider kavramı, siyasal partilerin veya kurumdaki en üst düzey yönetici olan kimse anlamına gelmektedir. Bunun yanı sıra en önde yer alan yarışçı, ekipte lider olarak tanımlanmaktadır. Başka bir tanıma göre lider, bir grubun her üyesinin bilinçli olarak kabul ettiği, yazılı bir amaç olmadan, bu doğrultuda hedefe ulaşmak için grup üyelerinin güçlerini ortaya çıkaran ve bunları birleştiren kişiler olarak tanımlanmıştır. (Celep, 2004).

Sonuç olarak lider ve liderlik kavramlarının tanımlamalarına bakıldığında zaman aynı şey olmadıkları görülmektedir. Lider kavramı insan odaklıyken, liderlik kavramı daha çok bir süreci tanımlamaktadır.

Okul müdürlerinin liderlik tanımlamalarına göre, akademik alanda öğretimsel liderlikle ilgili çeşitli tanımlar bulunmaktadır. Öğretimsel liderlik, okul idarecilerinin ve okulu denetleyenlerin, okul ile ilgili konularda bireyleri ve olanakları yönetmek için kullandıkları gücü ifade etmektedir (Şişman, 2004). Başka bir tanımda ise öğretimsel liderlik, öğrenci başarısını arttırmak için, okul idaresi ve ya başkaları tarafından belirlenen davranışlar olarak ifade edilmektedir (De Bevoise, 1984).

2.1.2.Liderlik Yaklaşımlar

Liderlik kavramını açıklamak için bir çok araştırma, yaklaşım ve teori oluşturulmaya çalışılmıştır. Bu çalışmalarda liderliğin ne olduğu, liderlik yapan kişilerin, grup üyelerinden farklı ne gibi özellikler taşıdığı, nasıl lider oldukları ve grup üyelerini nasıl etkiledikleri gibi sorulara yanıt bulmaya çalışılmıştır(Koparal ve Özalp, 2013:106).

Liderlik yaklaşımları geleneksel liderlik ve çağdaş liderlik yaklaşımları olarak ikiye ayrılmaktadır. Geleneksel liderlik rolleri üçe ayrılmıştır,

-Özellikler yaklaşımı,

-Davranışlar yaklaşımı,

-Durumsallık yaklaşımıdır.

Çağdaş liderlik davranışları ise,

-Vizyoner,

-Öğretimsel,

-Kültürel,

-Dönüşümsel,

-Toplumsal,

-Hizmetkar liderlik türler'dir. (Tahaoğlu, Gedikoğlu, 2009). Bu liderlik rollerine aşağıda değinilmiştir.

2.1.2.1.Özellikler Yaklaşımı

Özellikler yaklaşımı, temelinde liderin kişisel özellikleri olduğunu temel alır. Lider yapan özelliklerin nelerden oluştuğunu ve nelerin etkilediğini, lideri örgüt üyelerinde ayıran farklılıkları açıklamaya çalışır. Araştırmalar sonucunda liderin dış görünüşü yani duruşu, kilosu, boyu, sağlık durumunu ifade eder. Kişisel özellikleri ise düşünme yeteneği, sağlık durumu, zeka, cesaret, açık sözlülük, hitabet sanatı ve kendine olan güven olarak açıklanmıştır (Bakan ve Bulut, 2004). Fakat bu yaklaşım iyi bir liderin nasıl yetiştireleceğini açıklamadığı için yetersiz kalmıştır.

2.1.2.2.Davranışlar Yaklaşımı

Bu yaklaşımda, liderin davranışları incelenir. Bunlara ek olarak özellikler yaklaşımının değinmediği davranışları inceler. Liderin örgüt üyeleriyle bir bütün olduğunu kabul ederek, liderin tek başına bir değişken olmadığını düşünmektedir. Kısacası liderliğin

doğuştan gelen bir şey olmadığını, eğitilerek ve öğrenerek lider olunabileceğini savunur (Temel, 2016).

Kısacası liderin;

-iletişim kurma yeteneği,

-görevlendirme yapması,

-süreci takip etmesi,

-kontrollerde bulunması,

-ileriye görüşlü olma yeteneğidir (Koçel, 2001).

Bu liderlik yaklaşımı liderin hal ve hareketlerinin, örgüt üyelerinin üstünde ki değişimin ve motivasyonunu incelemektedir.

Bu doğrutuda etkili lider, hedeflere ulaşmak için iki yol izler;

- 1- Örgüt çalışanlarının iyi kalitede iş yapmaları için teşvik eder ve görev odaklı liderlik yapar.
- 2- Örgüt çalışanlarının hedeflerine ulaşmasına yardımcı olur ve onları destekler (Çelik, 2007, 11).

2.1.2.3.Durumsallık Yaklaşımı

Fred Fiedler tarafından ileri sürülen bu durum, liderlik yaklaşımının her zaman geçerli olmadığını, duruma, ortama, davranışlara ve işe göre farklılık gösterdiğini öne sürerek işe ve davranışlara göre liderlik özelliklerinin farklılaşmasına ihtiyaç duyulacağını belirtmiştir (Celep, 2014). Durumsallık yaklaşımı kendinden önceki liderlik yaklaşımlarını

reddetmeden duruma göre liderlik yaklaşımlarının değişebileceğini öne sürmektedir. Bu sayede diğer yönetim yaklaşımlarını da daha nitelikli ve yararlı bir hale getirmiştir (Efil, 2006).

Kısacası durumsallık yaklaşımı farklı koşullarda değişik liderlik tarzlarının daha verimli olabileceğini savunur (Sabuncuoğlu ve Tüz, 2001: 223). Örgüt liderinin yaklaşımını, örgütün yapısı, özellikleri ve çevre faktörlerinden etkilenebileceğini belirtir.

2.1.2.4. Vizyoner Liderlik

Vizyoner liderlik tanımlamasını yapmadan önce vizyonu tanımlamak gereklidir, vizyonun iyi bir yol gösterebilmesi için örgütün geleceğini, örgütle ilgili herkesin kavrayıp anlaması gereklidir. Vizyon başarıyı kapsamlı ve anlaşılabilir olmalıdır. Vizyon başlıca hedefi açıklamalı, ortak amaç duygusu oluşturmali ve hedefe ulaşınca ne olacağını açıklamalıdır. (Kalyoncu, (2008)

Vizyoner liderlik, 21.yüzyılın modern liderlik rollerindendir, vizyoner lider, ulaşılması gereken amacı açıkça belirten, bu amacı çalışanlar ile paylaşan ve örgüt ikliminde değişim yapabilen, yenilikler getirerek, önceden belirlenmiş vizyona ulaşan kişilerdir (Tekin, 2007). Bir başka tanıma göre, vizyoner lider, yapılmakta olan ve gelecekte yapılmak istenenlerle köprü kuran ve nasıl bir geleceğe ulaşacağını gösteren, bu geleceğe ulaşırken nasıl harekete geçireceğini ve amaçlarını gerçekleştirmek için plan yapan kişilerdir.(Derin, 2019).

Tanımlamalara bakılarak, vizyoner liderin kurumun vizyonunu çalışanlar ile beraber belirleyerek, kurumun geleceğini ön görmesi ve bunu yaparken geçmişi bir kenara

bırakmadan düşünmesi ve kurum çalışanlarının yeteneklerini ortaya çıkartarak oluşturulmuş olan vizyona doğru ilerlemesi diyebiliriz.

2.1.2.5.Öğretimsel Liderlik

1970’li yıllarda ABD eğitim sisteminde, eğitimde beklentiler artmasıyla birlikte, okulların ihtiyaçları karşılanamamış ve bu yüzden okul yöneticileri eleştirilmiştir.Bu da eğitimi geliştirmeye ve yenileme noktasına getirmiştir. Okullar arası rekabet başlamış, okullar birbirleriyle yarışa girince okul yöneticileri öğretimsel liderlik yapmaya çalışmışlardır. Öğretimsel liderlik bu dönemde önem kazanmıştır. (Ergen, 2009).

Okullarda sadece resmi işleyiş ile ilgilenen kurum yöneticisi düşüncesini değiştirmiş, ortamı ayırt etmeksizin gören ve okulun amaçlarına uygun olarak çevresiyle iş birliğini benimseyen bir yapıdır, okulun bütün çevresiyle eğitim ortamını yenileyerek geliştiren ve iyileştirmek için çaba harcaması gerektiğini benimsemiştir. Öğretimsel liderin görevi, okulun başarılı olması için uygun ortamı hazırlamak ve geliştirmektir. Öğretimsel lider diğer liderlere bakıldığı zaman öğrenme öğretme işini öğretmene yüklemek yerine, eğitim öğretim işini paylaşmaktadır. (Kıral ve Aksoy, 2018).

Bu nedenle öğretimsel liderlik rolünü üstlenmek isteyen okul müdürü, çevresiyle iş birliği içerisinde olmalı, öğretme faaliyetlerinde ki yükü paylaşarak, okulun başarısını artırmalıdır.

2.1.2.6.Kültürel Liderlik

Kurumun değerleri ve ortak paydaların incelenmesiyle bu yaklaşım oluşmuştur. Okullar, kültür değişiminin olduğu yerlerden biridir. Bu sebeple okul yöneticisinin rolü

önemlidir, kültürel faaliyetleri devam ettirmeli ve kamu faydası için örnek olmalıdır (Çelik, 2000). Lider, kültürel yapıyı genişletmek ve sağlamlaştırmak için çaba harcar. Bu nedenle örgütün norm ve değerlerini örgüt elemanlarının kabul etmesi ve uyum göstermesi için uğraş verir (Erdoğan, 2014).

Kültürel liderlik rolünü benimsemiş bir okul müdürü için kısaca okul çalışanları ve çevre ile beraber esnek yapıda bir kültür oluşturmalı, devamlılığını sağlamalıdır. Okullar bu şekilde vizyon ve misyonlarına ulaşabilirler.

2.1.2.7.Dönüşümsel Liderlik

Dönüşümsel liderlik, alternatif liderlik yaklaşımlarından biridir. Alanyazına baktığımız da “dönüşümcü”, “değişimci”, “reformcu”, “dönüştürücü” gibi kelimeler ile çevirilmiştir (Koçel, 2005). Bu liderlik yaklaşında, düşünce ve davranışlarıyla örgüt üyelerini güdüleyen ve örgüt üyelerinin geleceği için hedef oluşturan kişilerdir. Eğitimde temelden itibaren kalıcı dönüşüm ihtiyacı, bu tarz eğitim liderine gereklilik olduğunu göstermektedir. Uzun yıllardır yapılan araştırmalar liderlik türlerinden öğretimsel yerine dönüşümsel tarzı önermektedir (Çelik, 2002). Lider bu yaklaşımda örgüt çalışanlarına başarı veya istenilen davranışlar karşısında hediye vermek yerine, çalışanların ihtiyaçlarını tahmin etmenin ötesi davranışlar gösterirler. Çalışanların sosyal haklarını destekleyerek ve onların güvenlerini kazanarak yaşamlarını devam ettirmek için değil başarıya ve gelişme doğrultusunda motive etmelidirler (Güney, 2007).

Yapılan araştırmalarda,(Koçel, 2005; Çelik, 2002; Güney, 2007) dönüşümcü liderlik rolünü benimseyen okul müdürü, çalışanlarını gelecek ve başarı için güdülerken aynı zamanda çalışanlar için yenilik, dönüşüm ve güncellemeler yapmaya önem verir.

2.1.2.8.Toplumsal Liderlik

Okul yöneticileri sadece okullarındaki teknik konularla ilgilenip, evrak işlerini yapan ve mevcut düzeni devam ettiren değil, okullarını daha verimli yönetmek amacıyla, okulun başarısı için çağın gerekliliklerine ayak uduran ve bunu yaparken de okul toplumundaki bireylere örnek olarak etkileyen ve hedefe yöneltmeyi amaçlamaktadır. (Altun, 2016).

Bu yaklaşımı benimseyen örgüt yöneticisi, çevresinin örneğiymiş gibi yapmalıdır. Örneğin okullar yaşadığımız toplumun küçük bir kopyasıdır, belki de toplum hakkında bilgi edinebilmek için okul ve okul kültürünün araştırılması gerekmektedir (Karakaya, 2006). Toplumsal lider, bulunduğu okul ve dışarıdaki çevreye lider olmalıdır bu sayede öğrenci başarısını arttırarak, bulunduğu okulu geliştirebilir kısacası bu sayede okul olumlu değişimin merkezi olabilir (Doğan, 2006).

Alanyazın incelendiğinde (Altun, 2016; Karakaya, 2006; Doğan, 2006) toplumsal liderlik rolünü benimsemiş bir okul müdürü, okulun sorunları ve yönetmelik işlerinin yanında, öğrencilere ve çevresine örnek olmalıdır. Okulu geliştirebilmesi için yaşadığı toplumu, okula adapte etmelidir.

2.1.2.9.Hizmetkar Liderlik

Yaşadığımız çağın liderlik anlayışındaki gelişim ve dönüşüm kavramları incelendikten sonra bu liderlik yaklaşımı oluşmuştur. Kendi isteklerinin yerine getirilmelerini beklemek ve çıkarlarının peşinde olan liderlik anlayışı bir kenara itilerek, takipçileri için çalışan, onlara hizmet eden, hizmet etmeyi benimseyip, yaşamıyla içselleştiren, takipçilerine yol gösteren ve örnek olan liderliktir (Balay, Kaya ve Geçdoğan, 2014). Greenleaf (1977) hizmetkar liderliği, kısaca empati yapabilen, dinleyen,

takipçilerinin düşüncelerini ve duygularını anlayabilen ve sahip çıkan kişiler olarak da tanımlamıştır. Sonuç olarak, hizmetkar liderlik yapmak isteyen okul müdürü, fedakarlık yapmayı bilen, insanları önemseyen ve en önemlisi empati yapabilen kişilerdir.

2.2. TEKNOLOJİ

2.2.1. Teknoloji Kavramı

İnsanların kendi alanlarını kontrol etmek ve bu alanları iyi yönde dönüştürmek için yaptığı çalışmaların bütünüdür (TDK, 2022). Kısacası ortaya çıkan ihtiyaçları ve olması istenilen durumları karşılamak için ortamın yeniden tasarlanması, güncellenmesi ve uygun ortama evrilmesi olarak tanımlanmıştır (International Technology Education Association – ITEA, 2007).

Gelişen teknolojilerin sayesinde insanların ihtiyacı hızlı, kolay aynı zamanda pratik olarak karşılanabilmektedir. Kültürel açıdan güçlü olan toplulukların, teknolojik yönden de güçlü oldukları farkedilmektedir (Varol, 2002). Teknoloji, diyince akıllara bilgisayar kullanımı gelmektedir fakat mobil iletişim cihazları, taşınabilir kameralar, çoklu ortam kayıt cihazları gibi gelişmiş ve sürekli yeniliklere uğrayan cihazlar ve bu cihazları kontrol etmeye yarayan yazılımlarda birer teknolojidir (Barnett, 2001).

2.2.2. Bilgi Teknolojileri

Bilgilerin depolandığı, ayıklandığı, düzenlendiği ve elektronik ortamlar aracılığıyla ulaşılabilen teknolojiler olarak tanımlanmaktadır (Türk Dil Kurumu [TDK], 2006). Bunlara ek olarak bilgilerin paylaşım yapılmasında destekleyen bu teknolojiler yazışma uygulamalarında, sosyal medya uygulamalarında, hastane hizmetlerinde hatta uzay araştırmalarının dahi temelini oluşturmaktadır (Sun ve ark., 2015: 1).

2.3.EĞİTİM VE TEKNOLOJİ

2.3.1. Eğitimde Teknoloji Kullanımı

Bilginin değeri her geçen gün artmaktadır. Özellikle günümüz gençleri dijital ortamlar üzerinden bilgiye çok hızlı ve bir çok kaynaktan ulaşabilmektedir. Bu yüzden önceki nesillerde yapıldığı gibi klasik yöntemlerle yapılan eğitim, günümüz gençleri için yetersiz kalmaktadır.

Bununla ilgili olarak, Dinç (2019)'göre yaşanan dönemi değerlendirip toplumun uyum sağlamasını ve gelişimini sürdürmek için eğitimin rolü önemlidir, teknolojinin eğitim sistemize olan faydası büyüktür ve teknolojiyi kullanmadığımız derslerde başarı düşmektedir, eğitimin teknolojiyle birlikte kullanılmasının,

- a) Bilgiye ulaşma özgürlüğü
- b) Yararlı etkinlikler oluşturma
- c) Bilgiye birincil kaynaklardan ulaşma
- d) Motivasyonu sağlama
- e) Kalıcı öğrenmeleri artırma

gibi yararların olduğunu vurgulayarak, öğrenci başarısının artması için öğretim ve teknolojinin birlikte kullanılması ve öğretim ortamlarının alt yapılarının buna göre oluşturulması önemlidir, diye belirtmiştir (Dinç, 2019).

Bir diğer konu ise öğrencilerin teknolojiyi doğru ve tutarlı kullanmalarıdır, yapılan araştırmalara bakıldığında teknolojinin sadece yararlı olduğunu vurgulayan bir çalışma yoktur, zararlı yönleride vardır. İletişim becerileri düşük olan öğrencilerin, interneti film izlemek veya oyun oynamak amaçlı kullanıldığı belirtilerek, öğrenenlerin, teknoloji kullanımını pozitif olarak etkilemek için öğrenme ortamlarının buna göre düzenlenmesi, teknoloji destekli uygulamalara eğitim-öğretim ortamında daha çok yer verilmesi gerektiği sonuçlarına ulaşılmıştır. (Başarer, 2014)

İlgili alan yazın incelendiğinde(Dinç, 2019; Başarer, 2014) teknolojinin olumlu yönlerinin daha fazla olduğu vurgulanmıştır. Olumsuz yönlerini ortadan kaldırmak veya azaltmak için ilgili öğretim ortamının düzenlenmesi gerektiği vurgulanmıştır. Eğitim ortamlarının düzenlenmesi ise okul müdürlerinin sorumluluğundadır. Okul müdürlerinin bir diğer görevi ise eğitim araçlarının sınıflarda etkin kullanımı ve etkili teknoloji kullanımı için öğretmenlere liderlik etmesi gerekmektedir. Bu nedenle ortaya “teknoloji liderliği” kavramı çıkmıştır.

2.3.2. Teknoloji Liderliği ve Eğitimde Teknoloji Liderliği

Teknolojik değişimin hızlı ve gerekli olması durumu, geleneksel liderlik tarzlarında zorluklarla karşılaşılmasına yol açmıştır. Geleneksel liderlik modelleri ile teknolojik liderlik modeli arasında ki fark, yeni bilgiye ve değişime adapte olmak olarak açıklanmaktadır (Canole, 2007: 286-310, Selwyn,2010: 65-73). Bu bilgiler ışığında teknoloji liderliği diye

adlandırılan liderlik türü ortaya çıkmıştır. Yapılan araştırmalar incelendiğinde teknolojik liderliği için,

Teknolojik liderlik rolünü benimseyen bir yöneticinin, örgüt için teknoloji gelişimini teşvik etme, okul personellerini geliştirmek için planlama yapması ve içerik belirlemesi gerekmektedir. Ayrıca teknolojik desteği savunmak, teknolojik alt yapının yeterli olmasını sağlamak, okul teknoloji planlarını değerlendirmek yöneticilerin teknoloji lideri rolü ve sorumluluklarındandır. Okul yöneticilerinin, öğrencilerin devamlılığını sağlamaları ve öğrenmesi için yenilenen teknolojileri sağlaması ve etkin şekilde kullanılması için okullarına rehberlik etmesi gerekmektedir. Bu şekilde teknoloji liderlik rolünü benimseyen okul yöneticileri etkili bir şekilde okullarını hazırlayabilir ve liderlik edebilirler (Chang, Chin ve Hsu, 2008). Teknoloji liderliği; bilgi teknolojisinin, okul ortamında etkin kullanımını destekleyen ve kolaylaştıran kararlar, politikalar veya hareketleri destekliyerek örnek olmaktır. Okul yöneticilerinin, yeni teknolojilere adepte olmaları, vizyoner liderlik yapmaları ve dijital kaynakları kullanarak öğrencinin öğrenmesini desteklemek için eğitimcilerin işini kolaylaştıran ortamları oluşturmaları gerektirmektedir (Anderson ve Dexter, 2005).

Teknoloji destekli öğrenme ortamının kalitesi, teknoloji liderliğinin etkisine bağlı olduğu düşünülmektedir. Anderson ve Dexter (2005), tarafından oluşturmuş olduğu “teknoloji liderliği” modeli şu unsurlardan oluşmaktadır:

- Yönetici E-Postası
- Yönetici Günleri (Teknolojide)
- Personel Geliştirme Politikası

- Okul Teknoloji Bütçesi
- Teknoloji Komitesi
- Bölge Desteği
- Yardımlar (Bağışlar)
- Entellektüel Mülkiyet Politikası
- Diğer Politikalar

Yapılan araştırmalar incelendiğinde araştırmacıların çoğunluğuna göre, teknolojik liderliği benimsemiş okul müdürlerinin gelişen ve değişen teknolojiyi okullarına adapte etme ve etkin kullanılmasını sağlama gibi roller üstlenmeleri gerektiği vurgulanmaktadır.

2.3.3. Uluslararası Teknoloji Liderliği Standartları

Teknolojinin verimli kullanılması için, okul idarecilerinin üstlenecekleri sorumluluklar ve roller, araştırmacıları teknoloji liderinin kim olduğunu ve ne gibi rollerinin olduğunu sorgulamaya yöneltmiştir. Teknoloji lideri kavramını ortaya çıkarmak için yapılan tanımlamaların farklı oluşu, teknoloji liderinin sorumluluklarını belirlemek ve bunları bir araya getirerek standartlaştırmayı öne çıkartmıştır. Bu hedefler doğrultusunda yapılan çalışmalardan en kapsamlısını uluslararası eğitimde teknoloji topluluğu yapmıştır. (Hacıfazlıoğlu vd., 2011)

ISTE, 2002 yılında okul idarecileri teknoloji standartları adını verdiği çalışmasını 6 başlık altında NETS-A standartları olarak yayınlamıştır. Bu standartlar;

- 1) Liderlik ve vizyon

- 2) Öğrenme ve öğretme
- 3) Üretkenlik ve mesleki uygulama
- 4) Destek, yönetim ve işlemler
- 5) Ölçme ve değerlendirme
- 6) Sosyal, yasal ve etik konular'dır.

ISTE 2002 yılında yaptığı çalışmayı güncelleyerek 2009 yılında yeniden değerlendirerek teknoloji liderliği standartlarını 5 başlık altında güncellemiştir. Bunlar,

1. Vizyoner Liderlik: İdareciler, teknoloji kullanımını ve gelişimini sağlamak için kurum içinde ortak bir vizyonun oluşturulmasını, geliştirilmesini ve uygulanmasında öncülük eder.
2. Dijital Çağ Öğrenme Kültürü: Bütün öğrenciler için öğrenme kültürü oluşturur. Bilişim çağında, öğretimsel yenilikleri keşfeder ve öğrenmeyi sağlamak için teknoloji kullanımında rehberlik eder.
3. Mesleki Gelişimde Mükemmellik: Öğrenme için, güncel teknolojileri ve dijital kaynakları bir araya getirir.
4. Sistematik Gelişim: Kaynakları daha verimli kullanarak, gelişimi destekler.
5. Dijital Vatandaşlık: Öğrencilerin gerek duydukları teknolojik araç-gereçleri ve bunları kullanacağı ortamları oluşturur, bu dijital araç-gereçlerin yasal, etik ve güvenli şekilde kullanımına örnek olur ve rehberlik eder (İSTE, 2009; Hacıfazlıoğlu, vd, 2010).

NETS-A eğitim faaliyetlerini teknoloji ile buluşturarak, kurumdaki çalışanların da katılımı ile ortak vizyon belirleyerek ve okulun ihtiyaçlarını düşünerek, öğretim süreçlerinin yanısıra yönetsel süreçlerde derinlik kazandıracak teknoloji liderliği standartları

içermektedir. NETS-A standartlarıyla teknoloji liderlerini, öğretmenleri ve öğrencileri teknoloji ile beraber geleceğe hazırlamaktadır.

ISTE (2020) güncel teknoloji liderliği standartlarını şu şekilde ifade etmektedir:

1. Eşitlik ve Vatandaşlık Savunucusu: uygulamalara katılım ve her insan için aynı şartlar uygulamalarını arttırmak istedikleri için teknolojiden yararlanırlar. Bu bağlamda;

- a) Tüm öğrencilerin, öğretim ihtiyaçlarının bütüncül karşılanması ve uygun teknoloji materyallerin temin edilmesiyle eşit imkâna sahip olmasını sağlarlar.
- b) Kalıcı ve anlamlı öğrenmeyi arttırmak için teknolojik alt yapıyı sağlamalı ve teknolojik donanımları temin etmelidir.
- c) Çevrimiçi kaynakların kullanımını destekler.
- d) Dijital kaynakları kullanırken, etik ve yasal kullanımı için bilinçlendirmeyi amaçlamaktadır (ISTE, 2020).

2. Vizyoner Planlayıcı: Stratejik plan, vizyon ve değerlendirme istasyonları oluşturarak liderler öğrenmeyi teknoloji ile destekler. Bu bağlamda;

- a) Öğrenci başarısını arttırmak için tüm paydaşların aktif olarak katılımı ile öğretim çıktılarının karşılanması, dijital içeriklerin öğretim aşamasında kullanılmasını için ortak vizyon oluşturulmasını sağlar.
- b) Vizyon ile bağlantılı stratejik plan geliştirilirken, teknolojinin öğretimde kullanılmasına rehberlik eder ve uygulamasını sağlar.

c) Öğretimde ki değerlendirmeleri göz önünde bulundurarak, öğretimde yapılandırma yapılmasını destekler.

d) Değerlendirme aşamalarını dijital materyaller yardımıyla yaparak herkesle olduğu gibi paylaşılmasını ve uygun işbirlik ortamının oluşmasını sağlar.

3. Yetkilendirme Lideri: Öğretmenlerin ve öğrencilerin, teknolojinin kullanılacağı kültür oluşturmayı hedefler bu sayede öğretme ve öğrenmeyi zenginleştirmeyi hedefler. Bu kapsamda;

a) Tüm paydaşların, teknoloji kullanımını gelişimini destekleyecek uygulamalar sunar.

b) Öğrencilerin ve öğretmenlerin arasında yetki paylaşarak, verimliliğin artmasını ve aidiyet duygularını geliştirmeyi hedefler.

c) Dijital araçların kullanımını teşvik ederek, öğrenci ve öğretmenlerin gelişimini destekler.

d) Öğrencilerin bireysel öğrenmelerini göz önünde bulundurarak dijital araçların bu doğrultuda tasarlanmasını sağlar.

4. Sistem Tasarımcısı: Gruplar oluşturarak, teknolojinin kullanımını devam ettirmek, aktif kullanımını sağlamak ve geliştirmeyi hedefler.

a) Öğretimin yanında okul içinde idare ve mali konularda da teknolojik alt yapının ve sistemlerinin oluşturulmasını sağlar.

b) Geleceğe yönelik oluşturulmuş stratejik planların ışığında teknoloji için ayrılmış kaynakların verimli kullanılmasını sağlar.

c) Veri yönetimi ve gizliliği konularında, okul ile ilişkisi bulunan herkesin kurallara uymasını sağlar.

d) Okul dışında ki paydaşların vizyonu destekleyici işbirliği yapmalarını ve ortaklıklar kurulmasını sağlar.

5. İlgili Öğrenen: Mesleki öğrenmeyi kendileri ve diğerleri için, deneyimleyerek model çıkartır ve destekler. Bu bağlamda;

a) Dijital araçların, yazılım ve uygulamaların, öğretim için kullanılmasını destekler.

b) Mesleki gelişim için, öğrenenlerin dijital ortamda meslektaşlarıyla işbirlikçi öğrenme ortamına girmelerini destekler ve teşvik eder.

c) Kendi gelişimleri için öğretmenleri, yeni gelişmeleri takip etmeye ve teknoloji kullanımına teşvik eder (ISTE, 2020)

Bu özellikler doğrultusunda, öğretimin kalitesini arttıran, çözümler sunabilen ve okulun geleceği doğrultusunda kararlar verebilen ve okulun ihtiyaçlarına teknolojik kaynaklar ile karşılayabilen okul yöneticileri hedeflenmektedir. Teknolojik liderliği benimsemiş okul müdürleri için NETS-A standartları yol gösterici niteliğindedir. NETS-A standartları ile okullarda ki teknolojik yenilenme süreci kontrol altına alınabilir ve iyileştirilebilir (Bülbül ve Çuhadar, 2012, s.476).

2.4. YURT İÇİNDE VE DIŞINDA YAPILMIŞ ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde alan yazında yapılmış çalışmalara değinilerek, araştırma bulguları ile ilgili özet bilgiler sunulmuştur.

2.4.1. Yurt İçindeki Araştırmalar

Bu bölümde yurt içerisinde uygulanmış çalışmalar sunulmuştur.

Gülmez (2022), Siirt il merkezinde ortaokul ve lise kademesinde çalışmakta olan kurum yöneticilerinin teknolojik liderlik düzeylerini ortaya koymak için 418 öğretmenin görüşü alınmıştır. Analizler sonucunda “yüksek düzeyde” gerçekleştirdikleri bulgusuna ulaşmıştır.

Kırlioğlu (2021), yapmış olduğu araştırmada Tekirdağ ili Çerkezköy ilçesinde devlet liselerinde görev yapan 348 öğretmenin görüşünü almıştır. Bu görüşler doğrultusunda kurum müdürlerinin teknoloji liderlik rollerini “orta düzeyde” algıladıkları bulgusuna ulaşmıştır.

Öztaban (2020), Aydın ilinde yaptığı çalışmasına ilköğretim ve ortaöğretim kurumlarında çalışan 392 öğretmenden oluşmaktadır. Kurum yöneticilerinin teknolojik liderlik rollerini “yüksek düzeyde” sergiledikleri bulgusuna ulaşmıştır.

Çakır (2020), çalışmasında Batman ilinde bulunan devlet okullarında görev yapan 188 kurum müdürü ve 558 öğretmenin görüşlerini almıştır. Kurum müdürlerinin teknoloji liderliği yeterlilikliklerini “yeterli” yani “yüksek” seviyede gördükleri tespinde bulunmuştur.

Yumlu (2020), çalışmasında İstanbul ilinin çeşitli ilçelerinde ilköğretim ve ortaöğretim okullarında çalışmakta olan 596 öğretmen ile idarecilerin görüşlerine göre okul

müdürlerinin teknoloji liderlik seviyelerini ölçeğin genelide 3,82, “yeterli” yada “yüksek” düzeyde olduğunu tespit etmiştir.

Tezel (2020), yapmış olduğu araştırmasında Rize ilinde faaliyette bulunan 544 resmi lise öğretmenlerinin görüşüne göre müdürlerinin teknoloji liderliği algılarını “çoğu zaman” yada “yüksek” derecede sergilediklerini ifade etmiştir.

Dinç (2019), tarafından yapılan çalışmada müdür ve öğretmenlerin görüşlerine göre demografik bilgilere göre incelemeyi amaçlamıştır. Araştırmada tabakalı örneklem yöntemi seçilerek, Düzce ilinde 2018-2019 yılında çeşitli okullarda görev yapan müdür ve öğretmenler seçilmiştir. Araştırmanın sonucuna göre okul müdürlerine göre teknoloji liderlik yeterliliklerini büyük oranda sağladıkları görülmüştür, öğretmenlere göre, müdürlerin teknoloji yeterlilikleri orta düzeyde sağlamakta olduğu bulunmuştur.

Teke (2019), çalışmasında Van ilinde bulunan ilkokul, ortaokul ve lise kurumlarında çalışmakta olan öğretmenin görüşüne göre müdürlerin teknoloji liderliği düzeylerini “orta” seviyede bulmuştur.

Gençay (2018), öğretmenlerin görüşlerine göre Ankara ilinde yer alan resmi ilköğretim kurumlarında çalışmakta olan 445 öğretmenin görüşünü almıştır. Bu görüşlere göre yöneticilerinin teknoloji liderliği yeterliliklerine “kısmen” sahip olduklarını bulgusuna ulaşmıştır.

Aşçı (2017), çalışmasında İstanbulda bulunan çok kampüslü bir özel okulun 13 kampüsünde çalışmakta olan 1206 ilkokul ve ortaokul öğretmenin görüşüne göre okul yöneticilerinin teknoloji liderliği rollerinin “sık sık” sergilediklerini tespit etmiştir.

Gerçek (2016), çalışmasında Antalya ilinde bulunan özel okullarda görev yapan öğretmenlerin görüşünü almıştır. Bu görüşler doğrultusunda kurum yöneticilerinin teknoloji liderlik görüşlerini “katılıyorum” şeklinde belirttiklerini tespit etmiştir.

Demirsoy (2016), yaptığı araştırmasında İstanbul’da bulunan resmi ilköğretim ve ortaöğretim kademesinde çalışmakta olan 463 öğretmenin görüşüne göre yöneticilerinin teknoloji liderliği rollerini “yeterince” gösterdiklerini tespit etmiştir.

İrmak (2015), çalışmasında Denizli ilinde bulunan ve ilköğretim kademesinde görev yapan, yöneticilerinin teknoloji liderlik düzeylerine ilişkin algılarını belirlemeyi amaçlamıştır. Araştırmanın sonucunda ilk ve ortaokul öğretmenlerinin idarecilerinin teknoloji liderliğini sergileme düzeylerini orta seviyede gösterdiklerini tespit etmiştir.

Şahin (2015), çalışmasında Gaziantep ili Nizip ilçesinde resmi ve özel ilöğretim okullarında görev yapan 545 öğretmenin görüşüne göre müdürlerinin teknoloji liderliği düzeylerini 4,17 yani “yüksek” düzeyde algıladıklarını belirtmiştir.

Dağlı (2014), yapmış olduğu araştırmada Diyarbakır ilinde teknik ve endüstri meslek liselerinde görev yapan 360 öğretmenin görüşüne göre müdürlerin teknoloji liderlik seviyelerini “kısmen katılıyorum” yada “orta” seviyesinde algıladıklarını tespit etmiştir.

Ertuğrul (2014), tarafından yapılan çalışmada ilkokul ve ortaokullarda çalışmakta olan öğretmenlerin görüşlerine başvurmuştur. Öğretmenlerin görüşleri doğrultusunda kurum müdürlerinin teknoloji liderliği yeterlikleri ile etkililiği arasında anlamlı ilişki olduğunu tespit etmiştir.

Hayytov (2013), 2012-2013 yılları arasında Ankara ilinde yer alan devlet ve özel kurumlarda çalışan kurum idarecilerin, teknoloji yeterliliklerini belirlemeyi amaçlamıştır.

Araştırmanın sonucunda okul yöneticilerinin teknoloji yeterliliklerine sahip oldukları bulunmuştur.

Öztaş (2013), çalışmasında İstanbul ilinde resmi ortaöğretim kurumlarında görev yapan 940 öğretmenin görüşüne göre müdürlerin teknoloji liderliği rollerini “kısmen” yerine getirdiklerini tespit etmiştir.

Görgülü (2013), çalışmasında Konya ilinin bazı ilçelerinde görev yapan kurum müdürlerinin ve öğretmenlerin görüşüne göre müdürlerin teknoloji liderlik rollerini “çoğu zaman” yerine getirdikleri tespitinde bulunmuştur.

Baş (2012), çalışmasında İstanbul ilinde bazı ilçelerinde yer alan ilkokul ve ortaokul kurumlarında çalışmakta olan öğretmenlerin görüşünleri doğrultusunda, kurum müdürlerinin teknoloji liderlik rollerini “büyük oranda” gerçekleştirdikleri tespitinde bulunmuştur.

Sezer (2011), tarafından yapılan çalışmada Türkiye’nin 21 ilinde bulunan resmi ilköğretim okullarında çalışmakta olan öğretmenler ve kurum yöneticisinin görüşlerine göre müdürlerinin teknoloji liderliği seviyelerini “yüksek düzeyde” gerçekleştirdikleri bulgusuna ulaşmıştır.

Erden ve Erden (2018), araştırmasında Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde bulunan ilköğretim okul öğretmenlerinin, okul müdürlerinin teknoloji liderliği ile ilgili düşüncelerini belirlemeyi amaçlayan çalışmaya 72 öğretmen katılmıştır. Araştırma sonucunda öğretmenler yöneticilerinin teknoloji konusunda yetersiz olduklarını belirtmiştir. Öğretmen cevaplarında cinsiyete göre cevap farklılıkları okul büyüklüğü, mesleki kıdem, yaş gibi değişkenlerde anlamlı bir fark görülmediğini de belirtmiştir.

Banoğlu (2011), araştırmasında İstanbul ilinde 133 okul müdürüyle yapılmıştır. Araştırma sonuçlarında müdürlerin yeterli seviyede teknolojik bilgiye sahip olduğu ama liderlik konusunda zayıf kaldıkları görülmüştür. Ayrıca kadın müdürlerin teknoloji liderliği ve vizyon konusunda daha etkin oldukları ve yine okullarında bilişim teknolojileri formatör öğretmeni olan okul müdürlerinin öğrenmeöğretme konusunda ve teknolojiyi okullarında kullanma isteklerinin daha fazla olduğu görülmüştür.

Yapılan yurt içi araştırmalara bakıldığında okullarda teknolojinin entegrasyonu ve kullanımı okul müdürlerine bağlıdır ve teknoloji liderliği rollerine sahip olmaları beklenmektedir. Araştırmalar doğrultusunda kurum müdürlerinin, teknoloji liderliği ve etkililiği arasında ki ilişkinin anlamlı olduğu görülmektedir. Öğretmenlerin görüşleri doğrultusunda, müdürlerinin teknoloji liderliği rollerini gerçekleştirme seviyelerinin farklı oldukları görülmektedir. Genel olarak bakıldığında öğretmenler yöneticilerinin yüksek düzeyde teknolojik liderlik yaptıklarını düşünmektedirler.

2.4.2. Yurt Dışındaki Araştırmalar

Bu bölümde yurt dışında yapılmış çalışmalara yer verilmiştir.

Mirra (2004) tarafından yapılan araştırmada, kurum müdürünün, teknoloji ile ilgili konularda bilgi sahibi olması gerektiğini, teknoloji kullanımıyla yarar sağlayacak etkinlikler düzenleyerek, okul toplumunun büyümesi, gelişmesi, okul içerisinde teknoloji yanlısı ve gelişmeye yönelik bir duruş sergilemesi gerektiği belirtilmiştir.

Ury (2003), araştırmasında, Missouri’de 900 okul yöneticisiyle gerçekleştirdiği araştırmasında, NETS-A kriterleri kapsamında bilgi-iletişim teknolojilerinin kullanma

düzeylerini çeşitli değişkenlere göre incelemiştir. Bulgularına göre eğitim teknoloji liderliği eğitim alan kurum yöneticilerinin eğitim almayan yöneticilere göre teknolojiyi daha verimli kullandıklarını belirlemiştir.

Macaulay (2009), ilköğretim okul müdürlerinin teknoloji liderliği davranışlarını belirlemeyi amaçlamıştır. Bunun için 50 okul yöneticisi ve görev yapmakta olan 30 eğitimimci ile görüşmüştür. Araştırmanın sonucuna göre okul yöneticilerinin kendilerinin teknoloji liderliği davranışlarını yeterli buldukları bulgusunu ulaşmıştır. Buna karşın öğretmen görüşleri aksi yöndedir ve kurum müdürlerini zayıf düzeyde oldukları bulgusuna ulaşmıştır.

Oubre (2007), NETS-A standartlarına göre okul yöneticilerinin yeterliliklerini belirlemeyi amaçlamıştır. 163 okul yönetisiyle gerçekleştirdiği araştırmasında, okul yöneticileri NETS-A standartlarını önemsediklerini bulmuştur. Bununla birlikte okul yöneticileri eğitimin kalitesini ve verimliliğini arttırmak için teknoloji kullanımı konusunda çaba sarfettikleri görüşünü bildirmişlerdir.

Anderson ve Dexter (2005), yaptıkları çalışmada idarecilerinin yeteri kadar teknoloji liderliği rollerini sergiledikleri bulgusuna ulaşmışlardır. Ayrıca lise ve ortaokul idarecilerinin teknoloji liderliği algılarını ilkokul idarecilerinin algılarından daha yüksek olduğunu tespit etmiştir. Ortalamalara bakarak devlet kurumlarında çalışmakta olan kurum yöneticilerinin, özel okullarda görev yapan kurum yöneticilerine göre algılarının daha yüksek seviyede olduğu bulgusuna ulaşmışlardır.

Afshari ve diğerlerinin (2008), 20 kurum yöneticisi ile yaptıkları çalışmada yöneticilerin teknoloji liderliği seviyeleri “orta seviyede” bulmuştur.

Yurt dışı araştırmalarının çoğunluğun da NETS-A standartlarının olduğu ve bu standartlar doğrultusunda araştırmalar yapıldığı görülmektedir. Yapılmış araştırmalarda, eğitimin kalitesinin artması için teknolojinin kullanılmasının gerekliliği, teknolojiyi kullanımına yönelik etkinlikler düzenlemesi ve gelişmeye yönelik duruş sergilemesi gerekmektedir. Okul müdürleri teknoloji liderliği davranışlarını yeterli bulurken, öğretmenler müdürlerinin teknoloji liderliği davranışlarını zayıf düzeyde algıladıklarını tespit etmişlerdir.

Yurt içi ve yurt dışı araştırmalara bakıldığında, NETS-A standartları yurt içinde de kabul edilerek, bu standartlara uygun ölçek Banoğlu (2012) ve Sincar (2009) tarafından çevirilip araştırmalar yapılmıştır. Okul müdürlerinin teknoloji liderliği rolleri ile ilgili yurtiçi ve yurtdışında yapılmış çalışmaların bu konuda belirlenmiş standartlara göre yapıldığı gözlemlenmektedir. Araştırmalarda teknolojinin eğitim için önemi ve teknolojinin eğitim ortamlarına adepte olmasıyla eğitim niteliğinin arttığı sonuçlarına ulaşılmıştır. Bu süreçte okul müdürlerinin teknolojiyi yakından takip etmeleri gerektiği, öğretmenlere ve eğitim çalışanlarına yol göstermesi gerektiği ve teknolojiyi eğitim ortamına adapte etmesi gerektiğinin son derece önemli olduğunu bildirilmektedirler. Öğretmenlerin görüşlerine göre yurt içi ve yurt dışı araştırmalarda;

Müdürlerin teknoloji liderliği yeterlilikleri öğretmenlerin algısına göre bazı araştırmalarda “yüksek düzeyde” (Macaulay (2009), Gülmez (2022), Öztaban (2020), Aşçı (2017), Şahin (2015), Baş (2012, Çakır (2020), Yumlu (2020), Tezel (2020), Gerçek (2016), Ertuğrul (2014) ve Sezer (2011)), bazı araştırmalarda “orta düzeyde”(Afshari vd. (2008). Dağlı (2014), Irmak (2015), Demirsoy (2016), Teke (2019), Dinç (2019), Kırlioğlu (2021)), bazı araştırmalarda “kısmen” (Gençay (2018)) , bazı araştırmalarda “yetersiz” (Erden ve Erden (2018 ve Banoğlu (2011))) bulgularına ulaşmışlardır. Yurt içi ve yurt dışı çalışmaları

incelediğimizde çoğunluğun, öğretmenlerin görüşüne göre müdürlerinin teknoloji liderliği seviyelerini “yüksek” derecede sahip olduklarını düşünmektedirler.

3. YÖNTEM

Araştırmada kullanılacak model, veri toplama araçları ve çözümlenmesi, evren ile örneklem hakkında bilgilere yer verilmiştir.

3.1. ARAŞTIRMANIN MODELİ

Özel lise öğretmenlerinin görüşlerine göre okul müdürlerinin teknoloji liderliği algılarını ve bu algılarının çeşitli değişkenlere göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bu araştırma betimsel yöntemlerden tarama modeli kullanılmıştır. Bu model ile önceden olan bir durumu veya devam etmekte olan durumları olduğu gibi betimleyen yaklaşımdır (Karasar, 2011).

3.2. EVREN VE ÖRNEKLEM

İstanbul ilinde yer alan MEB'e bağlı 2021-2022 eğitim-öğretim yılında özel liselerde çalışmakta olan öğretmenler araştırmanın evrenini oluşturmaktadır. Evreni oluşturan elemanların hepsine ulaşılması maliyetli ve zor olduğu için örneklem alma yoluna gidilebilir (Baştürk, 2011, s.3). İstanbul ilinde bulunan özel lise sayısı 584, özel lise öğretmenlerinin sayısı 12.191'dir (MEB, 2019). Covid-19 pandemisi nedeniyle okullar fiziksel olarak ziyaret edilememiştir. Dijital ortamdan ulaşılabilen öğretmenlerden , basit seçkisiz örneklem alınarak 160 öğretmen çalışma grubunu oluşturmuştur. Birinci bölümde yer alan verilerin analizinde SPSS 26.0 istatistik programı kullanılmıştır ve frekans ile yüzde değerleri hesaplanarak tablo 1 ile sunulmuştur.

Tablo 1*Özel Lise Öğretmenlerinin Demografik Bilgileri*

Değişkenler		n	%
Cinsiyet	Kadın	99	61.9
	Erkek	61	38.1
Yaş	20 - 29 yaş	42	26.3
	30 - 39 yaş	91	56.9
	40 - 49 yaş	20	12.5
	50 ve üstü yaş	7	4.4
Mesleki Hizmet Süresi	1 - 5 yıl	32	20
	5 - 10 yıl	60	37.5
	10 - 15 yıl	38	23.8
	15 yıl ve üstü	30	18.8
Bilgisayar Kullanım Süresi (Yıl)	1 - 5 yıl	8	5
	5 - 10 yıl	30	18.8
	10 - 15 yıl	55	34.4
	15 yıl ve üstü	67	41.9

	Hiç	2	1.3
Günde Ortalama Bilgisayar	1 saatten az	23	14.4
Kullanım Süresi	1 - 3 saat	82	51.3
	3 saatten fazla	53	33.1
	Anadolu Lisesi	92	57.5
	Fen Lisesi	32	20
Görev Yapılan Okul Türü	Çok Programlı Anadolu Lisesi	7	4.4
	Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	19	11.9
	Sağlık Meslek Lisesi	10	6.3
Toplam		160	100

Tablo 1 incelendiğinde, öğretmenlerin 61'i (%38.1) erkek, 99'u (%61.9) kadın öğretmenlerden oluşmaktadır. Öğretmenlerin 42'si (%26.3) 20 ve 29 yaş aralığında, 91'i (%56.9) 30 ve 39 yaş aralığında, 20'si (%12.5) 40 ve 49 yaş aralığında ve 7'si (%4.4) 50 ve üstü yaş aralığında yer almaktadır. Öğretmenlerin 32'si (%20) 1 ve 5 yıl aralığında, 60'ı (%37.5) 5 ve 10 yıl aralığında, 38'i (%23.8) 10 ve 15 yıl aralığında ve 30'u (%18.8) 15 yıl ve üstü yıllardır öğretmen olarak görev yapmaktadır. Öğretmenlerin 8'i (%5.0) 1 ve 5 yıl aralığında, 30'u (%18.8) 5 ve 10 yıl aralığında, 55'i (%34.4) 10 ve 15 yıl aralığında, 67'si (%41.9) 15 yıl ve üstü bilgisayar kullanım yılına sahiptir. Öğretmenlerin 2'si (%1.3) hiç kullanmamakta, 23'ü (%14.4) 1 saatten az, 82'si (%51.3) 1-3 saat aralığında, 53'ü (%33.1) 3 saatten fazla günlük bilgisayar kullanım süresine sahiptir. Öğretmenlerin 92'si (%57.5)

Anadolu Liselerinde, 32'si (%20.0) Fen Liselerinde, 7'si (%4.4) Çok Programlı Anadolu Liselerinde, 19'u (%11.9) Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinde, 10'u (%6.3) Sağlık Meslek Liselerinde görev yaptıkları görülmektedir.

3.3 VERİ TOPLAMA ARAÇLARI

3.3.1. Teknoloji Liderliği Yeterliliği Ölçeği

Veriler “Eğitim Yöneticilerinin Teknoloji Liderliği Yeterlikleri Ölçeği” (EK-1) ile toplanmıştır, ölçek Banoğlu (2012) tarafından geliştirilmiştir. Ayrıca ölçekle birlikte demografik bilgilere ulaşmak için bir bilgi toplama formu oluşturulmuştur ve bu form (EK-2) ölçekle birlikte katılımcılara verilmiştir. Formda cinsiyet, yaş, mesleki hizmet süresi, teknolojik bilgi ve beceri ve görev yapılan okul türü gibi demografik özelliklere yönelik sorular yer almıştır. Ölçekte yer alan maddelerde beşli derecelendirme kullanılmıştır ve beşli likert tipindedir. Bunlar; (1) hiç, (2) kısmen, (3) orta düzeyde, (4) büyük oranda, (5) her zaman olarak puanlanmıştır. Beşli derecelendirme kullanıldığı için aralıkların eşit olduğu düşünülmüştür. Aralıkların katsayısı $4/5 = 0.80$ olarak hesaplanmıştır (Sincar, 2009). Ölçeğin puan aralıkları hesaplanan katsayıya göre;

- Hiçbir zaman (1.00 – 1.80 aralığında),
- Kısmen (1.81 – 2.60 aralığında),
- Orta düzeyde (2.61 – 3.40 aralığında),
- Büyük oranda (3.41 – 4.20 aralığında),
- Her zaman (4.21 – 5.00 aralığında) şeklinde belirlenmiştir.

Ölçeğin faktör analizi açısından kontrol etmek için “Kaiser-Meyer-Olkin (KMO)” ve “Barlett Sphericity” testi yapılmıştır. Araştırmada KMO değeri .953 ve Barlett Sphericity

değeri 5633.980 ($p=.000$) şeklinde anlamlı bulunmuştur. Ölçeğin genel faktör iç tutarlık güvenirlik katsayısının (Cronbach Alpha) 0.979, ölçekler ve alt boyutlarının güvenirlik analizi sonuçları tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2

Ölçekler ve Alt Boyutlarının Güvenirlik Analizi Sonuçları

Ölçek ve Alt Boyutları	Cronbach's Alpha
Vizyoner Liderlik	0.962
Dijital Çağ Öğrenme Kültürü	0.886
Mesleki Gelişimde Mükemmellik	0.962
Sistematik Gelişim	0.899
Dijital Vatandaşlık	0.941
Teknoloji Liderliği Yeterlikleri Ölçeği	0.979

Kullanılan ölçeğin ve alt boyutlarının güvenirliği hesaplanmıştır. Cronbach Alfa değeri 0.979 olması, araştırmada kullanılan ölçeğin güvenilir olduğunu göstermektedir. Alt boyutlarının tüm değerlerinin 0.60’ın üzerinde olması içsel tutarlılıklarının iyi olduğunu göstermektedir.

3.4. VERİLERİN TOPLANMASI

Araştırmada demografik bilgiler için, kişisel bilgi formu ve teknolojik yeterlilik ölçeği kullanılmıştır. Ölçeklerin uygulanabilmesi için İstanbul İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nden izin alınmıştır. Ulaşımın zor olması ve Covid-19 pandemisi nedeniyle ölçek google form aracılığıyla 2021-2022 eğitim-öğretim yılında farklı özel liselerde görev yapan 500 öğretmene gönderilmiş, 160 öğretmenden dönüş alınmıştır.

3.5. VERİLERİN ÇÖZÜMLENMESİ

Bu araştırma kapsamında kullanılan ölçek iki bölümden oluşmaktadır. Ölçeğin ilk bölümünde demografik bilgiler sorulmuştur. Bunlar cinsiyet, yaş, mesleki hizmet süresi, bilgisayar kullanım süresi (yıl), ortalama günde bilgisayar kullanım süresi (saat) ve görev yaptığı okul türüdür. Ölçeğin ikinci bölümünde, literatürde açıklanmış olan teknoloji liderliği standartlarının 5 boyutu ve boyutları irdeleyen 32 madde bulunmaktadır.

Eğitim yöneticilerinin teknoloji liderliği yeterlilik ölçeğinin normallik dağılımına ilişkin Kolmogorov-Smirnov ve Shapiro Wilk testlerine bakılmıştır. Katılımcı büyüklüğünün 50 ve 50'nin altında olan durumlarda Shapiro-Wilk, 50'nin üzerinde ise Kolmogorov-Smirnov normallik dağılımının incelemesinde kullanılmaktadır (Büyüköztürk, 2005, 42). Okul müdürlerinin teknoloji liderliği yeterliliklerine ilişkin ölçek 160 özel lise öğretmenine uygulanmıştır, bu yüzden Shapiro Wilk testi yerine Kolmogorov-Smirnov testi normallik dağılımı için kabul edilmiştir. Okul müdürlerinin teknoloji liderliği yeterliliklerine ilişkin ölçek için Kolmogorov-Smirnov değeri tablo 3'de verilmiştir ve p değeri, vizyoner liderlik alt boyutunda .013, dijital çağ öğrenme kültürü alt boyutunda .000, mesleki

gelişimde mükemmellik alt boyutunda .000, sistematik gelişim alt boyutunda .000, dijital vatandaşlık alt boyutunda .000 ve teknoloji liderliği ölçeğinde .033 bulunmuştur, P değerinin .05'ten küçük olması verilerin normal dağılmadığını göstermektedir.

Tablo 3

Kolmogorov-Smirnov Normallik Testi Sonuçları

	Statistic	Df	P
Vizyoner Liderlik	.081	160	.013
Dijital Çağ Öğrenme Kültürü	.150		.000
Mesleki Gelişimde Mükemmellik	.106		.000
Sistematik Gelişim	.141		.000
Dijital Vatandaşlık	.112		.000
Teknoloji Liderliği Ölçeği	.074		.033

Normal dağılıma sahip olmayan ölçekler de verilerin karşılaştırılmasında, iki bağımsız grup arasındaki farkı bulmak için Mann Whitney U testi kullanılmıştır. 2'den fazla bağımsız grup karşılaştırmak için ise Kruskal Wallis analizi kullanılmıştır.

4. BULGULAR VE TARTIŞMA

Bu bölümde öncelikle öğretmenlerin görüşlerine göre okul müdürlerinin teknolojik liderlik düzeylerine ilişkin analiz yapılmış ve bulgular sunulmuştur. Sonrasında öğretmenlerin cinsiyet, yaş, mesleki kıdem, çalıştıkları okul türü ve bilgisayar kullanma becerelerinin, müdürlerinin teknolojik liderlik düzeylerinde anlamlı farklılık oluşturup oluşturmadığını saptamak için analiz yapılmış, bulgular sunulmuş ve elde edilen bulgular literatürdeki çalışmalar ile karşılaştırılarak tartışılmıştır.

4.1. Özel lise öğretmenlerinin, okul müdürlerinin “teknoloji liderliği” düzeylerine ilişkin algıları hangi düzeydedir?

Bu bölümde öğretmenlerin okul müdürlerinin teknoloji liderliğine ilişkin algılarına yönelik veriler öncelikle “Teknoloji Liderliği” sonrasında ise alt boyutları olan “Vizyoner Liderlik”, “Dijital Çağ Öğrenme Kültürü”, “Mesleki Gelişimde Mükemmellik”, “Sistemik Gelişim” ve “Dijital Vatandaşlık” boyutları altında sunulmuştur.

Tablo 4

Özel Lise Öğretmenlerinin, Okul Müdürlerinin Teknoloji Liderliği Düzeylerine İlişkin Görüşleri

Boyutlar	$\bar{X}$	Standart Sapma
1.Vizyoner liderlik	3.38	.997

2.Dijital çağ öğrenme kültürü	3.47	1.075
3.Mesleki gelişimde mükemmellik	3.43	1.017
4.Sistematiik gelişim	3.32	1.075
5.Dijital vatandaşlık	3.48	1.032
Teknoloji Liderliği Toplam	3.42	.917

Tablo 4 incelendiğinde, özel lise öğretmenlerinin, okul idarecilerinin teknoloji liderliği düzeylerini incelemek için yapılan ölçeğe verdikleri yanıtların aritmetik ortalaması ($\bar{x}$) 3.42 bulunmuştur, beşli likert tipi ölçek aralıklarına göre 3.41-4.20 “büyük oranda” aralığıdır. Aritmetik ortalama dikkate alındığında özel lise öğretmenleri, okul müdürlerinin teknolojik liderlik yeterliliklerini büyük oranda sergiledikleri görüşüne sahip oldukları görülmektedir. Teknoloji liderliği alt boyutları ile incelendiğinde, vizyoner liderlik ($\bar{x}$ =3.38) alt boyutunun orta düzeyde, dijital çağ öğrenme kültürü ($\bar{x}$ =3.47) alt boyutunun büyük oranda, mesleki gelişimde mükemmellik ($\bar{x}$ =3.43) alt boyutunun büyük oranda, sistematik gelişim ($\bar{x}$ =3.32) alt boyutunun orta düzeyde, dijital vatandaşlık ($\bar{x}$ =3.48) alt boyutunun büyük oranda sergiledikleri görüşüne sahip oldukları görülmektedir.

Çözümlemeler sonucunda özel lise kademesinde çalışmakta olan lise öğretmenlerinin görüşleri doğrultusunda okul müdürleri teknolojik liderlik rollerini toplam ölçekte büyük oranda gerçekleştirdikleri bulgusuna ulaşılmıştır. Teknoloji liderliği alt boyutların incelendiğinde “Dijital Çağ Öğrenme Kültürü”, “Mesleki Gelişimde Mükemmellik” ve “Dijital Vatandaşlık” boyutlarında öğretmenler kurum müdürlerinin büyük oranda yeterli bulurken, “Vizyoner Liderlik” ve “Sistematik Gelişim” boyutları için öğretmenler, okul

müdürlerinin orta düzeyde yerine getirdiklerini düşünmektedirler. Ayrıca “Dijital Vatandaşlık” alt boyutunu en yüksek, “Sistematiik Gelişim” alt boyutu ise en düşük ortalamaya sahiptir. Literatürdeki teknoloji liderliğı ile ilgili yapılmış olan araştırma sonuçları bu bulguyu destekler niteliktedir (Görgülü, 2013; Gerçek, 2016; Aşçı, 2017; Dinç, 2019; Kurt, 2019; Öztaban, 2020; Çakır, 2020; Gürsel, 2020; Öztaban, 2020; Gülmez, 2022). Kurum müdürlerinin teknoloji liderliğı yeterliliklerini orta düzeyde bulan çalışmalar (Dinç, 2019; Teke, 2019; Kırlioğlu, 2021) ve yeterli düzeyde bulan çalışmalara da rastlanmaktadır (Yumlu, 2020; Tülgen, 2021). Gençay (2018) yaptığı araştırmasında kurum müdürlerinin teknoloji liderliğı algılarını kısmen yeterli olarak bulmuştur. Literatürde kurum müdürlerinin teknoloji liderliğı düzeylerini yetersiz bulan çalışmalara rastlanmamıştır. Ayrıca analiz sonuçları incelendiğinde “Dijital Vatandaşlık” ve “Dijital Çağ Öğrenme Kültürü” alt boyutları diğer alt boyutlara oranla yüksek düzeyde olduğu görülmektedir. Elde edilen bu bulgu yapılmış araştırmaları destekler niteliktedir. Kırlioğlu (2021) ve Dinç (2019) yaptıkları araştırmalarda benzer şekilde “Dijital Vatandaşlık” boyutunu diğer boyutlardan daha yüksek olduğu bulgusuna ulaşmışlardır. Çakır (2020) ve Görgülü (2013) yaptıkları araştırmada ise “Dijital Çağ Öğrenme Kültürü” boyutunu diğer boyutlardan daha yüksek olduğu bulgusuna ulaşmıştır. Yapılmış olan araştırmalar da elde edilen bulguları destekler niteliktedir.

4.2. Öğretmenlerin okul müdürlerinin teknoloji liderliğine ilişkin algıları cinsiyet, yaş, hizmet süresi, çalıştıkları okul türü ve beceri düzeylerine (bilgisayar kullanım yılı ve günlük bilgisayar kullanım süresi) göre farklılık göstermekte midir?

4.2.1. Öğretmenlerin okul müdürlerinin teknoloji liderliğine ilişkin algıları cinsiyete göre farklılık göstermekte midir?

Öğretmenlerin cinsiyet değişkenine göre okul müdürlerinin teknoloji liderliği düzeylerine ilişkin algılarının farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek üzere Mann Whitney-U testi yapılmış ve elde edilen bulgular tablo 5’te özetlenmiştir.

Tablo 5

Öğretmenlerin Cinsiyetlerine Göre Okul Müdürlerinin Teknoloji Liderliği Düzeylerini Algılamaları

	Cinsiyet	n	S.O	S.T	U	p
Teknoloji Liderliği	Erkek	61	87.08	5312	2618	.158
	Kadın	99	76.44	7568		
Vizyoner Liderlik	Erkek	61	84.54	5157	2773	.386
	Kadın	99	78.01	7723		
Dijital Çağ Öğrenme Kültürü	Erkek	61	88.06	5371.50	2558.50	.103
	Kadın	99	75.84	7508.50		

Mesleki Gelişimde	Erkek	61	88.10	5374		
					2556	.103
Mükemmellik	Kadın	99	75.82	7506		
	Erkek	61	86.58	5281.50		
Sistematik Gelişim					2648.50	.190
	Kadın	99	76.75	7598.50		
	Erkek	61	85.91	5240.50		
Dijital Vatandaşlık					2689.50	.245
	Kadın	99	77.17	7639.50		

Teknoloji liderliği ölçeği kullanılarak elde edilen verilerin ($p>0.05$) olduğundan dolayı, istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmamıştır. Teknoloji liderliği alt boyutlarına bakacak olursak;

Vizyoner liderlik alt boyutunda ($p=.386$),

Dijital çağ öğrenme kültürü alt boyutunda ($p=.103$),

Mesleki gelişimde mükemmellik alt boyutunda ($p=.103$),

Sistematik gelişim alt boyutunda ($p=.190$),

Dijital vatandaşlık alt boyutunda ($p=.245$) değerini almıştır. Teknoloji liderliği ölçeği kullanılarak elde edilen verilerin cinsiyet değişkeni açısından alt boyutlarda ($p>0.05$) olduğundan dolayı, istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmamıştır. Kadın ve erkek öğretmenlerin algılarına göre toplam ölçeğe ve alt boyutlarda anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır. Grupların aritmetik ortalamalarına bakılarak erkek öğretmenlerin, okul müdürlerinin teknoloji liderliği algılarının kadın öğretmenlere göre daha yüksek olduğu

söylenebilir. Alan yazında yapılmış olan araştırmalar bu bulguyu destekler niteliktedir (Baş, 2012; Görgülü, 2013; Hayytov, 2013; Öztaş, 2013; Beyaz, 2014; Engür, 2014; Irmak, 2015; Dinç, 2019; Öztaban, 2020; Gençay, 2018; Gülmez, 2022; Yumlu, 2020; Aşçı, 2017; Kurt, 2019; Teke, 2019; Kırlioğlu, 2021; Çakır, 2020). Fakat Gerçek (2016), yaptığı çalışmasında kurum müdürlerinin teknoloji liderliği rollerinin cinsiyet değişkeni üzerinde farkın olduğunu ve kadın öğretmenlerin algısının daha yüksek olduğu bulgusuna ulaşmıştır. Farklı araştırmacılar tarafından yapılan araştırmalara bakıldığında ortaya çıkan bulguların çoğunluğu bu araştırma kapsamında ulaşılan bulguları destekler niteliktedir.

4.2.2. Öğretmenlerin okul müdürlerinin teknoloji liderliğine ilişkin algıları yaşa göre farklılık göstermekte midir?

Öğretmenlerin yaş değişkenine göre okul müdürlerinin teknoloji liderliği düzeylerine ilişkin algılarının farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek üzere Kruskal Wallis-H testi yapılmış ve elde edilen bulgular tablo 6'da özetlenmiştir.

Tablo 6

Öğretmenlerin Yaşlarına Göre Okul Müdürlerinin Teknoloji Liderliği Düzeylerini Algılamaları

	Yaş	n	SO	Sd	X ²	p
Vizyoner Liderlik	20 - 29 yaş	42	83.42	3	4.990	.173
	30 - 39 yaş	91	74.44			
	40 - 49 yaş	20	91.90			
	50 yaş ve üstü	7	92.07			
Dijital Çağ Öğrenme Kültürü	20 - 29 yaş	42	83	3	6.594	.086
	30 - 39 yaş	91	73.99			
	40 - 49 yaş	20	94.90			
	50 yaş ve üstü	7	109			
Mesleki Gelişimde Mükemmellik	20 - 29 yaş	42	85.99	3	4.204	.240
	30 - 39 yaş	91	74.28			
	40 - 49 yaş	20	92.18			
	50 yaş ve üstü	7	95.07			
Sistematik Gelişim	20 - 29 yaş	42	84.81	3	5.975	.113
	30 - 39 yaş	91	73.69			
	40 - 49 yaş	20	94.13			
	50 yaş ve üstü	7	104.29			
Dijital Vatandaşlık	20 - 29 yaş	42	84.42	3	2.069	.558
	30 - 39 yaş	91	76.52			
	40 - 49 yaş	20	84.45			
	50 yaş ve üstü	7	97.50			

	20 - 29 yaş	42	84.54			
Teknoloji Liderliği Ölçeği	30 - 39 yaş	91	74.03	3	5.185	.159
	40 - 49 yaş	20	94.83			
	50 yaş ve üstü	7	99.50			

Teknoloji liderliği ölçeği toplam puanlarının, öğretmenlerin yaşlarına göre anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek için Kruskal Wallis-H testi yapılmıştır. Analizler sonucunda gruplamaların sıralamaları ile ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($\chi^2=5.185$; $p>.05$). Teknoloji liderliği alt boyutlarını incelediğimizde;

Vizyoner liderlik alt boyutunda ($p=.173$),

Dijital çağ öğrenme kültürü alt boyutunda ($p=.086$),

Mesleki gelişimde mükemmellik alt boyutunda ($p=.240$),

Sistemik gelişim alt boyutunda ($p=.113$),

Dijital vatandaşlık alt boyutunda ($p=.558$) değerini almıştır. Araştırmanın bulgularına göre özel lise öğretmenlerinin, okul müdürlerinin teknoloji liderliği algılarının öğretmenlerin yaşları değişkeni açısından incelendiğinde, alt boyutlarda “vizyoner liderlik”, “dijital çağ öğrenme kültürü”, “mesleki gelişimde mükemmellik”, “sistemik gelişim”, “dijital vatandaşlık” ve tüm ölçekte anlamlı bir fark bulunmadığı gözükmemektedir. Öğretmenlerin yaşlarının, okul müdürlerinin teknoloji liderliği algılarında farklılık ortaya çıkarmadığı, grupların aritmetik ortalamasına bakılarak 50 yaş ve üstü öğretmenlerin, okul müdürlerinin teknoloji liderlik algılarının tüm ölçekte ve alt boyutlarda diğer gruplara oranla daha yüksek olduğu, büyük çoğunluğu oluşturan 30 ve 39 yaş arası öğretmenlerin algısının

diğer yaş grubunda ki öğretmenlerin algısından toplam ölçekte ve tüm alt boyutlarda en düşük seviyede olduğu söylenebilir.

Diğer araştırmacılar tarafından yapılan araştırmalar incelendiğinde, okul müdürlerinin teknoloji liderliği algılarının yaş değişkenine göre anlamlı farklılık oluşturmadığı bulgusuna ulaşan araştırmacılar vardır (Banoğlu, 2011; Hayytov, 2013; Dinç, 2019; Kurt, 2019; Teke, 2019; Gürsel, 2020; Yumlu, 2020; Kırlioğlu, 2021; Gülmez, 2022). Fakat Bostancı (2010), yaptığı araştırmada yüksek yaş gruplarının lehine anlamlı farklılık bulgusuna olduğu bulgusuna ulaşmıştır. Yapılan araştırmaların geneli, bu araştırma kapsamında ulaşılan bulguları destekler niteliktedir.

4.2.3. Öğretmenlerin okul müdürlerinin teknoloji liderliğine ilişkin algıları öğretmenlerin mesleki hizmet süresine göre farklılık göstermekte midir?

Öğretmenlerin mesleki hizmet süresi değişkenine göre okul müdürlerinin teknoloji liderliği düzeylerine ilişkin algılarının farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek üzere Kruskal Wallis-H testi yapılmış ve elde edilen bulgular tablo 7’de özetlenmiştir.

Tablo 7

Öğretmenlerin Mesleki Hizmet Süresine Göre Okul Müdürlerinin Teknoloji Liderliği Düzeylerini Algılamaları

	Hizmet Süresi	n	SO	Sd	X ²	p
Vizyoner Liderlik	1 - 5 yıl	32	81.06			
	5 - 10 yıl	60	79.81	3	.163	.983
	10 - 15 yıl	38	78.97			
	15 yıl ve üstü	30	83.22			
Dijital Çağ Öğrenme Kültürü	1 - 5 yıl	32	81.05			
	5 - 10 yıl	60	81.09	3	1.989	.575
	10 - 15 yıl	38	72.79			
	15 yıl ve üstü	30	88.50			
Mesleki Gelişimde Mükemmellik	1 - 5 yıl	32	87.66			
	5 - 10 yıl	60	79.26	3	1.809	.613
	10 - 15 yıl	38	73.67			
	15 yıl ve üstü	30	84			
Sistematiik Gelişim	1 - 5 yıl	32	86.14			
	5 - 10 yıl	60	82.51	3	4.731	.193
	10 - 15 yıl	38	66.78			
	15 yıl ve üstü	30	87.85			

	1 - 5 yıl	32	84			
Dijital Vatandaşlık	5 - 10 yıl	60	82.45	3	1.321	.724
	10 - 15 yıl	38	73.05			
	15 yıl ve üstü	30	82.30			
	1 - 5 yıl	32	84.17			
Teknoloji Liderliği	5 - 10 yıl	60	80.49	3	1.284	.733
Ölçeği	10 - 15 yıl	38	73.82			
	15 yıl ve üstü	30	85.07			

Teknoloji liderliği ölçeği puanlarının “Öğretmenlerin Mesleki Hizmet Süreleri” değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis-H testi sonucunda gruplamaların sıralamaları ile ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($\chi^2=1.284$; $p>.05$). Teknoloji liderliği alt boyutlarını incelediğimizde;

Vizyoner liderlik alt boyutunda ($p=.983$),

Dijital çağ öğrenme kültürü alt boyutunda ($p=.575$),

Mesleki gelişimde mükemmellik alt boyutunda ($p=.613$),

Sistemantik gelişim alt boyutunda ($p=.193$),

Dijital vatandaşlık alt boyutunda ($p=.724$) değerini almıştır. Araştırmanın bulgularına göre özel lise öğretmenlerinin, okul müdürlerinin teknoloji liderliği algılarının mesleki hizmet süresi değişkeni açısından incelendiğinde, alt boyutlarda “vizyoner liderlik”,

“dijital çağ öğrenme kültürü”, “mesleki gelişimde mükemmellik”, “sistemik gelişim”, “dijital vatandaşlık” ve tüm ölçekte anlamlı bir fark bulunmadığı gözükmemektedir.

Öğretmenlerin hizmet süreleri açısından incelendiğinde, yapılan analizler sonucunda teknoloji liderliği ölçeğinin bütününde ve alt boyutlarında anlamlı farklılığa rastlanmamıştır. Sıra ortalamaları dikkate alındığında araştırmaya katılan 15 yıl ve üstü hizmet süresine sahip öğretmenlerin algısı diğer hizmet süresi gruplarında ki öğretmenlerin algısından daha yüksek çıkmıştır. Bunun sebebi öğretmenlerin müdürleriyle geçirdikleri hizmet yılları, daha yakından tanıma ve uygulamalarına alışmışlık düzeylerinin artması öğretmenlerin müdürleriyle ilgili algılarını arttırmış olabilir. 5 ve 10 yıl arası hizmet süresine sahip olan öğretmenlerin algıları diğer gruplara göre düşük seviyede bulunmuştur. Diğer araştırmacılar tarafından yapılan araştırmalar incelendiğinde, okul müdürlerinin teknoloji liderliği algılarının mesleki hizmet süresi değişkenine göre anlamlı farklılık oluşturmadığı bulgusuna ulaşan araştırmacılar vardır (Dinç, 2019; Teke, 2019; Görgülü, 2013; Irmak, 2015; Gürsel, 2020; Gençay, 2018; Yumlu, 2020; Aşçı, 2017; Kurt, 2019). Fakat okul müdürlerinin teknoloji liderliği algılarının 11 yıl ve üstü mesleki hizmet süresi olan öğretmenlerin algılarının, diğer hizmet sürelerine sahip olan öğretmenlerden daha yüksek olduğunu bulan araştırmalarda vardır (Baş, 2012; Öztaş, 2013; Gerçek, 2016; Çakır, 2020; Öztaban, 2020; Kırlioğlu, 2021; Gülmez, 2022; Beyaz, 2014). Yapılan araştırmaların geneline bakacak olursak, bu araştırma kapsamında ulaşılan bulguları destekler niteliktedir.

4.2.4. Öğretmenlerin okul müdürlerinin teknoloji liderliğine ilişkin algılarının teknolojik bilgi ve beceri düzeylerine göre farklılık göstermekte midir?

Öğretmenlerin bilgisayar kullanım yılları değişkenine göre okul müdürlerinin teknoloji liderliği düzeylerine ilişkin algılarının farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek üzere Kruskal Wallis-H testi yapılmış ve elde edilen bulgular tablo 8’de özetlenmiştir.

Tablo 8

Öğretmenlerin Bilgisayar Kullanım Yıllarına Göre Okul Müdürlerinin Teknoloji Liderliği Düzeylerini Algılamaları

	Yıl	n	SO	Sd	X ²	p
Vizyoner Liderlik	1 - 5 yıl	8	66.31			
	5 - 10 yıl	30	62.37			
	10 - 15 yıl	55	85.63	3	7.012	.072
	15 yıl ve üstü	67	86.10			
Dijital Çağ Öğrenme Kültürü	1 - 5 yıl	8	50.38			
	5 - 10 yıl	30	70.38			
	10 - 15 yıl	55	84.52	3	6.040	.110
	15 yıl ve üstü	67	85.33			

	1 - 5 yıl	8	80.44			
Mesleki Gelişimde	5 - 10 yıl	30	60.87			
Mükemmellik	10 - 15 yıl	55	84.15	3	6.799	.079
	15 yıl ve üstü	67	86.30			
	1 - 5 yıl	8	61.31			
	5 - 10 yıl	30	68.72			
Sistematik Gelişim	10 - 15 yıl	55	81.85	3	4.715	.194
	15 yıl ve üstü	67	86.96			
	1 - 5 yıl	8	70.19			
	5 - 10 yıl	30	66.53			
Dijital Vatandaşlık	10 - 15 yıl	55	83.64	3	4.143	.246
	15 yıl ve üstü	67	85.41			
	1 - 5 yıl	8	65.56			
Teknoloji Liderliği	5 - 10 yıl	30	62.20			
Ölçeği	10 - 15 yıl	55	85.12	3	7.255	.064
	15 yıl ve üstü	67	86.69			

Teknoloji liderliği ölçeği puanlarının “Öğretmenlerin Bilgisayar Kullanım Yılları” değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis-H testi sonucunda gruplamaların sıralamaları ile ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($\chi^2=7,255$; $p>,05$). Teknoloji liderliği alt boyutlarını incelediğimizde;

Vizyoner liderlik alt boyutunda ($p=.072$),

Dijital çağ öğrenme kültürü alt boyutunda ($p=.110$),

Mesleki gelişimde mükemmellik alt boyutunda ($p=.079$),

Sistemik gelişim alt boyutunda ($p=.194$),

Dijital vatandaşlık alt boyutunda ($p=.246$) değerini almıştır. Araştırmanın bulgularına göre özel lise öğretmenlerinin, okul müdürlerinin teknoloji liderliği algılarının öğretmenlerin bilgisayar kullanım yılları değişkeni açısından incelendiğinde, alt boyutlarda “vizyoner liderlik”, “dijital çağ öğrenme kültürü”, “mesleki gelişimde mükemmellik”, “sistemik gelişim”, “dijital vatandaşlık” ve bütün ölçekte anlamlı farklılığa rastlanmamıştır. Öğretmenlerin bilgisayar kullanım yılları, okul müdürlerinin teknoloji liderliğine ilişkin algılarını etkilemediği, grupların aritmetik ortalamasına bakılarak 15 yıl ve üstü bilgisayar kullanmakta olan öğretmenlerin, okul müdürlerinin teknoloji liderlik algılarının diğer gruplara oranla daha yüksek olduğu söylenebilir. Diğer araştırmacılar tarafından yapılan araştırmalar incelendiğinde, Çakır (2020), yaptığı araştırmasında öğretmenlerin bilgisayar kullanım yılları değişkeni açısından anlamlı farklılıkların olduğu ve bu farklılığın 6 ve 10 yıl arası bilgisayar kullanan öğretmenlerin 1 ve 5 yıl arası bilgisayar kullanan öğretmenlere göre daha yeterli olduğu bulgusuna ulaşmıştır. Öğretmenlerin, okul müdürlerinin teknoloji liderliği algıları üzerinde öğretmenlerin bilgisayar kullanım yılları

değişkeni açısından inceleyen çalışmalar azdır. Yapılan bu araştırmada literatüre katkıda bulunacaktır.

Özel lise öğretmenlerinin, okul müdürlerinin teknoloji liderliği düzeylerine ilişkin algıları üzerinde öğretmenlerin gün içerisinde bilgisayar kullanım süreleri değişkeninin anlamlı bir farka sebep olabileceğini veya olamayacağını belirleyebilmemiz için Kruskal Wallis-H testi uygulanmıştır ve bulgular tablo 9’da verilmiştir.

Tablo 9

Öğretmenlerin Gün İçerisinde Bilgisayar Kullanım Sürelerine Göre Okul Müdürlerinin Teknoloji Liderliği Düzeylerini Algılamaları

	Saat	n	SO	Sd	X ²	p
Vizyoner Liderlik	Hiç	2	65.25	3	12.378	.006
	1 saatten az	23	55.13			
	1 - 3 saat	82	78.68			
	3 saatten fazla	53	94.90			
Dijital Çağ Öğrenme Kültürü	Hiç	2	70.25	3	17.935	.000
	1 saatten az	23	44.93			
	1 - 3 saat	82	82.65			
	3 saatten fazla	53	92.90			

	Hiç	2	45.25			
Mesleki Gelişimde	1 saatten az	23	61.80			
Mükemmellik	1 - 3 saat	82	77.51	3	10.168	.017
	3 saatten fazla	53	94.58			
	Hiç	2	57.50			
Sistematik Gelişim	1 saatten az	23	59.11			
	1 - 3 saat	82	81.32	3	7.458	.059
	3 saatten fazla	53	89.39			
	Hiç	2	67			
Dijital Vatandaşlık	1 saatten az	23	56.26			
	1 - 3 saat	82	80.10	3	9.860	.020
	3 saatten fazla	53	92.25			
	Hiç	2	58			
Teknoloji Liderliği Ölçeği	1 saatten az	23	52.85			
	1 - 3 saat	82	79.30	3	14.056	.003
	3 saatten fazla	53	95.20			

Teknoloji liderliği ölçeği puanlarının “Öğretmenlerin Gün İçerisinde Bilgisayar Kullanım Süreleri” değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis-H testi sonucunda gruplamaların sıralamaları ile ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($x^2=14,056$; $p<,05$). “Teknoloji Liderliği Ölçeği” boyutunun “Gün İçinde Bilgisayar Kullanım Süreleri” değişkenine göre alt grupların anlamlı fark oluşturduğunu belirlemek için yapılan Mann

Whitney U testi sonucunda 1 saatten az ve 1 ve 3 saat arası ($U=621,000$; $p=,013$), 1 saatten az ve 3 saatten fazla ($U=297,500$; $p=,000$) gün içerisinde bilgisayar kullanan öğretmenlerin arasında anlamlı bir fark olduğu anlaşılmaktadır ($p<,05$). Sıra ortalamaları incelendiğinde, gün içerisinde 1 ve 3 saat arası bilgisayar kullanan öğretmenlerin okul müdürlerinin teknoloji liderliği rollerine yönelik algılarının 1 saatten az bilgisayar kullanan öğretmenlerin algılarına göre daha olumlu olduğu görülmektedir. Bunun yanında gün içerisinde 3 saatten fazla bilgisayar kullanan öğretmenlerin okul müdürlerinin teknoloji liderliği rollerine yönelik algılarının 1 saatten az bilgisayar kullanan öğretmenlerin algılarına göre daha yüksek olduğu anlaşılmaktadır. Diğer gruplar arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p > ,05$).

Teknoloji liderliği alt boyutlarını incelediğimizde;

“Vizyoner Liderlik” alt boyutunun “Gün İçinde Bilgisayar Kullanım Süreleri” değişkenine göre alt grupların anlamlı fark oluşturduğunu belirlemek için yapılan Mann Whitney U testi sonucunda 1 saatten az ve 1 ve 3 saat arası ($U=676,00$; $p=,038$), 1 saatten az ve 3 saatten fazla ($U=332,500$; $p=,002$) gün içerisinde bilgisayar kullanan öğretmenlerin arasında anlamlı bir fark olduğu anlaşılmaktadır ($p<,05$). Sıra ortalamaları incelendiğinde, gün içerisinde 1 ve 3 saat arası bilgisayar kullanan öğretmenlerin okul müdürlerinin teknoloji liderliği rollerine yönelik algılarının 1 saatten az bilgisayar kullanan öğretmenlerin algılarına göre daha olumlu olduğu görülmektedir. Bunun yanında gün içerisinde 3 saatten fazla bilgisayar kullanan öğretmenlerin okul müdürlerinin teknoloji liderliği rollerine yönelik algılarının 1 saatten az bilgisayar kullanan öğretmenlerin algılarına göre daha yüksek olduğu anlaşılmaktadır. Diğer gruplar arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p > ,05$).

“Dijital Çağ Öğrenme Kültürü” alt boyutunun “Gün İçinde Bilgisayar Kullanım Süreleri” değişkenine göre alt grupların anlamlı fark oluşturduğunu belirlemek için yapılan Mann Whitney U testi sonucunda 1 saatten az ve 1 ve 3 saat arası ($U=517,500$; $p=,001$), 1 saatten az ve 3 saatten fazla ($U=271,500$; $p=,000$) gün içerisinde bilgisayar kullanan öğretmenlerin arasında anlamlı bir fark olduğu anlaşılmaktadır ($p<,05$). Sıra ortalamaları incelendiğinde, gün içerisinde 1 ve 3 saat arası bilgisayar kullanan öğretmenlerin okul müdürlerinin teknoloji liderliği rollerine yönelik algılarının 1 saatten az bilgisayar kullanan öğretmenlerin algılarına göre daha olumlu olduğu görülmektedir. Bunun yanında gün içerisinde 3 saatten fazla bilgisayar kullanan öğretmenlerin okul müdürlerinin teknoloji liderliği rollerine yönelik algılarının 1 saatten az bilgisayar kullanan öğretmenlerin algılarına göre daha yüksek olduğu anlaşılmaktadır. Diğer gruplar arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p > ,05$).

“Mesleki Gelişimde Mükemmellik” alt boyutunun “Gün İçinde Bilgisayar Kullanım Süreleri” değişkenine göre alt grupların anlamlı fark oluşturduğunu belirlemek için yapılan Mann Whitney U testi sonucunda 1 saatten az ve 3 saatten fazla ($U=367,500$; $p=,006$), 1 ve 3 saat arası ve 3 saatten fazla ($U=1724,000$; $p=,043$) gün içerisinde bilgisayar kullanan öğretmenlerin arasında anlamlı bir fark olduğu anlaşılmaktadır ($p<,05$). Sıra ortalamaları incelendiğinde, gün içerisinde 3 saatten fazla bilgisayar kullanan öğretmenlerin okul müdürlerinin teknoloji liderliği rollerine yönelik algılarının 1 saatten az bilgisayar kullanan öğretmenlerin algılarına göre daha olumlu olduğu görülmektedir. Bunun yanında gün içerisinde 3 saatten fazla bilgisayar kullanan öğretmenlerin okul müdürlerinin teknoloji liderliği rollerine yönelik algılarının 1-3 saat arası bilgisayar kullanan öğretmenlerin algılarına göre daha yüksek olduğu anlaşılmaktadır. Diğer gruplar arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p > ,05$).

Sistematiik gelişim alt boyutunun puanlarının “Öğretmenlerin Gün İçerisinde Bilgisayar Kullanım Süreleri” değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis-H testi sonucunda gruplamaların sıralamaları ile ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($\chi^2=6,509$; $p<,089$).

“Dijital Vatandaşlık” alt boyutunun “Gün İçinde Bilgisayar Kullanım Süreleri” değişkenine göre alt grupların anlamlı fark oluşturduğunu belirlemek için yapılan Mann Whitney U testi sonucunda 1 saatten az ve 1 ve 3 saat arası ($U=669,500$; $p=,034$), 1 saatten az ve 3 saatten fazla ($U=345,000$; $p=,003$) gün içerisinde bilgisayar kullanan öğretmenlerin arasında anlamlı bir fark olduğu anlaşılmaktadır ($p<,05$). Sıra ortalamaları incelendiğinde, gün içerisinde 1 ve 3 saat arası bilgisayar kullanan öğretmenlerin okul müdürlerinin teknoloji liderliği rollerine yönelik algılarının 1 saatten az bilgisayar kullanan öğretmenlerin algılarına göre daha olumlu olduğu görülmektedir. Bunun yanında gün içerisinde 3 saatten fazla bilgisayar kullanan öğretmenlerin okul müdürlerinin teknoloji liderliği rollerine yönelik algılarının 1 saatten az bilgisayar kullanan öğretmenlerin algılarına göre daha yüksek olduğu anlaşılmaktadır. Diğer gruplar arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p > ,05$).

Teknoloji liderliği ölçeğinin bütününde ve vizyoner liderlik, dijital çağ öğrenme kültürü, mesleki gelişimde mükemmellik ve dijital vatandaşlık alt boyutlarında farkın kaynağını bulmak için yapılan analizler sonucunda, 1 saatten az ve 1 ve 3 saat arası bilgisayar kullanan öğretmenler ile 1 saatten az ve 3 saatten fazla bilgisayar kullanan öğretmenler arasında olduğu ve 3 saatten fazla bilgisayar kullanan öğretmenlerin algılarının daha yüksek olduğu görülmektedir. Diğer araştırmacılar tarafından yapılan araştırmalar incelendiğinde, Çakır (2020) ve Öztaş (2013) yaptığı araştırmasında öğretmenlerin gün içerisinde bilgisayar

kullanım süreleri değişkeni açısından anlamlı farklılıkların olduğu ve bu farklılığın, gün içerisinde 3 saatten fazla bilgisayar kullanan öğretmenlerin diğer öğretmenlere göre daha yeterli olduğu bulgusuna ulaşmıştır. Öte yandan Kırılıoğlu (2021) yaptığı araştırmasında öğretmenlerin bilgisayar kullanım süreleri teknoloji liderliği algısını anlamlı bir şekilde etkilemediği bulgusuna ulaşmıştır. Öğretmenlerin, okul müdürlerinin teknoloji liderliği algıları üzerinde öğretmenlerin gün içerisinde bilgisayar kullanım süreleri değişkeni açısından inceleyen çalışmalar azdır. Yapılan bu çalışmada literatüre önemli derecede katkıda bulunacaktır.

4.2.5. Öğretmenlerin okul müdürlerinin teknoloji liderliğine ilişkin algılarının öğretmenlerin görev yaptıkları okul türüne göre farklılaşmasına ilişkin bulgular

Öğretmenlerin görev yaptıkları okul türü değişkenine göre okul müdürlerinin teknoloji liderliği düzeylerine ilişkin algılarının farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek üzere Kruskal Wallis-H testi yapılmış ve elde edilen bulgular tablo 10'de özetlenmiştir.

Tablo 10

Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okul Türüne Göre Okul Müdürlerinin Teknoloji Liderliği Düzeylerini Algılamaları

	Okul Türü	n	SO	Sd	X²	P
Vizyoner Liderlik	Anadolu L.	92	82.60			
	Fen L.	32	78.06			
	Çok Programlı A.L	7	96.36	4	1.930	.749
	Mesleki-Teknik A.L	19	72.39			
	Sağlık L.	10	73.45			
Dijital Çağ Öğrenme Kültürü	Anadolu L.	92	86.52			
	Fen L.	32	73.84			
	Çok Programlı A.L	7	93.71	4	5.887	.208
	Mesleki-Teknik A.L	19	65.39			
	Sağlık L.	10	65.85			
Mesleki Gelişimde Mükemmellik	Anadolu L.	92	80.45			
	Fen L.	32	86.78			
	Çok Programlı A.L	7	102.14	4	4.507	.342
	Mesleki-Teknik A.L	19	64.39			
	Sağlık L.	10	76.30			
Sistematik Gelişim	Anadolu L.	92	81.08			
	Fen L.	32	81.53			
	Çok Programlı A.L	7	86.21	4	.735	.947
	Mesleki-Teknik A.L	19	79.74			
	Sağlık L.	10	69.30			

Dijital Vatandaşlık	Anadolu L.	92	84.84	4	3.964	.411
	Fen L.	32	80.53			
	Çok Programlı A.L	7	84.29			
	Mesleki-Teknik A.L	19	63.24			
	Sağlık L.	10	70.60			
Teknoloji Liderliği Ölçeği	Anadolu L.	92	82.95	4	3.079	.545
	Fen L.	32	80.52			
	Çok Programlı A.L	7	97.14			
	Mesleki-Teknik A.L	19	67.55			
	Sağlık L.	10	70.85			

Teknoloji liderliği ölçeği puanlarının “Öğretmenlerin Görev Yaptıkları okul Türü” değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis-H testi sonucunda gruplamaların sıralamaları ile ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($\chi^2=3,079$; $p>,05$). Teknoloji liderliği alt boyutlarını incelediğimizde;

Vizyoner liderlik alt boyutunda ($p=.749$),

Dijital çağ öğrenme kültürü alt boyutunda ($p=.208$),

Mesleki gelişimde mükemmellik alt boyutunda ($p=.342$),

Sistemantik gelişim alt boyutunda ($p=.947$),

Dijital vatandaşlık alt boyutunda ($p=.411$) değerini almıştır. Araştırmanın bulgularına göre özel lise öğretmenlerinin, okul müdürlerinin teknoloji liderliği algılarının öğretmenlerin görev yaptıkları okul türü değişkeni açısından incelendiğinde, alt boyutlarda

“vizyoner liderlik”, “dijital çağ öğrenme kültürü”, “mesleki gelişimde mükemmellik”, “sistemik gelişim”, “dijital vatandaşlık” ve bütün ölçekte anlamlı farklılık bulunmadığı gözükmemektedir. Öğretmenlerin çalıştıkları okul türü açısından incelendiğinde, yapılan analizler sonucunda teknoloji liderliği ölçeğinin bütününde ve alt boyutlarında anlamlı farklılığa rastlanmamıştır. Bunun nedeni öğretmenlerin öğrenmelerinde ve sorgulamalarında çalıştıkları okul türünün etkisi olmadığı söylenebilir. Sıra ortalamaları incelendiğinde çok programlı anadolu liselerinde görev yapan öğretmenlerin algıları diğer okullarda görev yapan öğretmenlerden daha düşük çıkmıştır. Diğer araştırmacılar tarafından yapılan araştırmalar incelendiğinde, kurum müdürlerinin teknoloji liderliği algılarının çalıştıkları kademeye göre anlamlı bir farklılık oluşturmadığı bulgusuna ulaşan araştırmacılar olduğu gibi (Görgülü, 2013; Hayytov, 2013; Aşçı, 2017; Dinç, 2019; Gülmez, 2022) anlamlı farklılık bulan araştırmacılar da vardır. Öztaban (2020), Irmak (2015), Görgülü (2013), Engür (2014), Teke (2019) yaptıkları ayrı araştırmalarda ilkokul ve ortaokul öğretmenlerinin kurum müdürlerinin teknoloji liderliği algılarının lise öğretmenlerinin algılarından daha düşük seviyede olduğu bulgusuna ulaşmışlardır. Kurt (2019) yaptığı araştırmasında anadolu ve mesleki teknik lise öğretmenlerinin algılarının imam hatip lise öğretmenlerinin algısından daha yüksek olduğunu, Öztaş (2013) yaptığı araştırmasında genel liselerde çalışan öğretmenlerin algılarının, mesleki teknik anadolu liselerinde çalışan öğretmenlere göre daha düşük olduğunu tespit etmiştir.

4.3. Bulguların Özeti

- ❖ Özel lise öğretmenlerinin müdürlerinin “Teknoloji Liderliği” düzeylerini büyük oranda ($\bar{x}=3,42$) yeterli bulmaktadırlar. Öğretmenler “Teknoloji Liderliği” alt boyutlarından “Dijital Çağ Öğrenme Kültürü”, “Mesleki Gelişimde Mükemmellik” ve “Dijital Vatandaşlık” boyutlarını müdürlerinin büyük oranda sergilediklerini düşünürken, “Vizyoner Liderlik” ve “Sistematik Gelişim” boyutlarını orta düzeyde sergilediklerini düşünmektedirler.
- ❖ Öğretmenlerin cinsiyet değişkenine göre müdürlerin “Teknoloji Liderliği” seviyeleri anlamlı farklılık oluşturmamıştır. Betimsel analizlere göre kadın öğretmenlerin algıları, erkek öğretmenlere göre daha düşüktür.
- ❖ Yaş değişkenine göre müdürlerinin teknoloji liderliği düzeyleri anlamlı farklılık göstermemektedir. Ortalamalara bakıldığında 50 yaşında ve üzerinde olan öğretmenler müdürlerinin teknoloji liderliği seviyelerini daha yüksek bulmaktadırlar.
- ❖ Öğretmenlerin mesleki hizmet süresi okul müdürlerinin teknoloji liderliğine ilişkin algılarını etkilememektedir.
- ❖ Öğretmenlerin görev yaptıkları okul türü, okul müdürlerinin teknoloji liderliğine ilişkin algılarını etkilememektedir.
- ❖ Öğretmenlerin bilgisayar kullanım yıllarına göre okul müdürlerinin teknoloji liderliğine ilişkin düzeylerini etkilememektedir. Ortalamalara göre 15 yıl ve üstü bilgisayar kullanan öğretmenler diğer öğretmenlere göre müdürlerin teknoloji liderliği seviyelerini daha yüksek bulmaktadırlar.
- ❖ Öğretmenlerin günlük bilgisayar kullanım sürelerine göre okul müdürlerinin teknoloji liderliği düzeyleri arasında anlamlı farklılık vardır.

- ❖ Günde 3 saat ve üzerinde bilgisayar kullanmakta olan öğretmenlerin algıları, günde 1 saatten az bilgisayar kullanan öğretmenlere göre kurum müdürlerinin teknoloji liderliği düzeylerini daha yüksek bulmaktadırlar. Alt boyutlar incelendiğinde aynı durum “Vizyoner Liderlik”, “Dijital Çağ Öğrenme Kültürü”, “Mesleki Gelişimde Mükemmellik” ve “Dijital Vatandaşlık” alt boyutlarında aynı durum görülmektedir.

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde verilerden elde edilen sonuçlar ve sonuçlar doğrultusunda önerilere yer verilmiştir.

5.1. SONUÇLAR

Ana problem olan özel lise öğretmenlerinin, müdürlerinin teknoloji liderliği düzeylerine ilişkin algılarının büyük oranda yeterli olduğunu düşünmelerinin sebebi özel okullarda ki işe alım süreçlerinin merkezi bir sınav süreciyle gerçekleştirilmeden bunun yerine daha çok yetkinlikleri ve becerileri dikkate alınarak seçim yapılması etkili olmuş olabilir aynı zamanda günümüzde bilgiye ulaşmanın kolay olması ve yer, zaman, mekan farketmeksizin internet üzerinden eğitimlere katılmak ya da kurs almak gibi imkanların fazla olması kurum müdürlerinin teknoloji kullanımını ve liderlik yeteneklerini geliştirmelerine imkan tanımış olabilir. Bir diğer sebep olarak özel kurumların kendilerini geliştirmek için ayırdıkları bütçeler doğrultusunda hizmet içi eğitimlerin çeşitliliği ve kalitesi ile doğru orantılı olarak kurum müdürlerinin gelişimlerini sağlamış olabilir.

Covid-19 pandemisinin birlikte getirdiği uzaktan çalışma ve uzaktan eğitim koşulları teknolojinin önemini gün yüzüne çıkartmıştır. Özellikle özel okullarda veli ve öğrencilerin okullardan beklentisi bu dönemde artmıştır. Özel okullarda bu konuda öğretmenlerine teknoloji ile ilgili eğitimler vermiş olabilir. Bu nedenlerden dolayı erkek ve kadın öğretmenlerin teknoloji algılarının farklılaşmadığı düşünülebilir.

30 – 39 yaş arası öğretmenlerin daha sorgulayıcı ve teknolojik gelişmeleri yakından takip etmeleri sonucu çıkarılabilir. Öte yandan anlamlı farklılığın olmamasının sebebi özel okullarda görev yapan öğretmenlerin teknolojiyi aktif olarak kullanmaları, özel okulların

öğretmenlerine sağladığı teknolojik aletler ve hizmet içi eğitimler ile öğretmenlerini desteklemeleri yaş faktörünü ortadan kaldırdığı düşünülebilir.

Öğretmenlerin ilk 5 hizmet yılları daha çok mesleğe alışmak ve müdürlerini tanıyarak geçirdikleri zaman olduğu için teknolojik uygulamaları sorgulama fırsatı bulamamış olabilirler. Sonra ki hizmet yıllarında teknolojik gelişmeleri ve yaşanan aksaklıkları göz önünde bulundurarak müdürleri değerlendirdiklerinde algılarında azalma olmuş olabilir. Ayrıca teknoloji çağını yaşıyor oluşumuz ve teknolojik aletlerin artık herkesin ulaşabileceği durumda olduğu ve yeni nesil öğretmenlerin “digital vatandaş” olmaları da onları daha deneyimli öğretmenlerden ayıştırdığı düşünülebilir.

Çok programlı anadolu liselerinde bilgisayar bölümü olduğu için öğretmenlerin teknolojik gelişmeleri takip etmeleri ve teknoloji bilgi düzeyleri diğer okul türlerine göre daha yüksek olduğu müdürlerinin liderlik etmelerini diğer okul türlerine göre daha az algıladıkları söylenebilir. Öte yandan öğretmenlerin çalıştıkları okul türü bakımından farklılığın olmamasının sebebi özel okullarda uygulanan ve uygulanmakta olan teknolojilerin birbirlerine benzerliği, özel okulların yeni teknolojilere hızlı ve kolay ulaşıyor olması ile açıklanabilir.

Öğretmenlerin beceri düzeylerini (bilgisayar kullanım yılları, günlük bilgisayar kullanım süreleri) açısından incelendiğinde, öğretmenlerin bilgisayar kullanım yıllarına göre teknoloji liderliği ölçeğinin bütününde ve alt boyutlarında anlamlı farklılığa rastlanmamıştır. Teknolojik gelişmelerin herkes için yeni olması, öğretmenlerin bu uygulamaları öğrenirken ve kullanırken zorluk çekmeden adapte olabildikleri söylenebilir. Bilgisayar kullanım yılları öğretmenlerin temel bilgisayar kullanım düzeylerini geliştirsede, yeni uygulamalar ve yeni teknolojileri öğrenme bakımından öğretmenler için farklılık göstermediğide söylenebilir.

Öğretmenlerin bilgisayar kullanım süresi arttıkça, müdürlerinin teknoloji liderliği algıları doğru orantılı olarak yükselmiştir. Teknolojiyle daha fazla vakit geçiren öğretmenlerin, teknolojik gelişmeleri ve bu gelişmeleri kullanımda öncülük etmeye çalışan okul müdürlerinin uygulamalarını daha yüksek algıladıkları söylenebilir. Diğer yandan teknoloji kullanmada zorluk yaşayan öğretmenlerin günlük bilgisayar kullanma süreleri uzadığı için, müdürlerinin teknoloji kullanma seviyelerini yüksek derecede algıladıkları düşünülebilir.

5.2. ÖNERİLER

5.2.1. Pedagojik Öneriler

Bu araştırma, İstanbul ilinde bulunan özel lise öğretmenlerinin, okul müdürlerinin teknoloji liderliği düzeyini ölçme amacıyla yapılmıştır. Araştırmada özel lise öğretmenleri, kurum müdürlerinin teknoloji liderliği rollerini büyük oranda yerine getirdiklerini belirtmişlerdir. Bu durum özel okullarda görev yapan öğretmenlerin ve okul müdürlerinin seçilerek görev yapmalarından veya özel okullarda bulunan teknolojik imkanların fazla olmasından kaynaklandığı söylenebilir.

Araştırma bulgularına göre özel lise öğretmenlerinin, okul müdürlerinin teknoloji liderlik algılarını cinsiyet, yaş, hizmet yılı, bilgisayar kullanım yılları ve görev yaptıkları okul türü değişkenleri etkilememekteyken, öğretmenlerin gün içerisinde ki bilgisayar kullanım süreleri doğru orantılı olarak etkilemektedir. Bu durum teknolojiyi daha sık

kullanan öğretmenlerin, okul müdürlerinin uygulamalarını daha yüksek düzeyde algıladıkları söylenebilir.

Alan yazın incelendiğinde, bulgular dağrultusunda özel liselerde yapılmış araştırmalar olmadığı için resmi okullarda yapılan araştırmalar üzerinde yoğunlaşmıştır. Resmi okullarda bulunan müdürlerin MEB atama kriterine göre göreve geldikleri, özel okullarda seçilerek göreve geldikleri göz önünde bulundurulmalıdır.

Sonuç olarak;

- Özel lise müdürlerinin teknoloji liderliği düzeyleri büyük oranda olumlu yönde sergilemektedirler.
- Özel lise müdürlerinin teknoloji liderliği alt boyutlarında olumlu yönde sergilemektedirler.
- Öğretmenlerin yaşları, cinsiyetleri, çalıştıkları okul türleri okul müdürlerinin teknoloji liderliği algılarını etkilememektedir.
- Öğretmenlerin gün içerisinde bilgisayar kullanım süreleri yükseldikçe, yöneticilerinin teknoloji liderliğine dair algılarıda yükselmektedir.

5.2.2. İleride Yapılabilecek Araştırmalara Yönelik Öneriler

- Özel lise müdürlerinin öz yeterlilik algıları üzerinde çalışmalar yapılabilir.
- Özel ilkokul veya özel ortaokullarda bulunan müdürlerin teknoloji liderliği düzeyleri üzerinde araştırmalar yapılabilir.
- Teknoloji liderliği kapsamında kullanılan veya yapılan uygulamalar standartlaştırılıp bunlara göre teknoloji liderliği algıları ölçülebilir.
- İleride yapılacak araştırmalarda evren ve örneklem genişletilerek, gözleme dayalı ve nitel araştırmalar yapılabilir.
- Özel okul müdürlerinin, teknoloji liderliği kapsamında almış oldukları hizmet içi eğitimler ve sertifikalar ile ilgili araştırmalar yapılabilir.
- Veli veya öğrenci görüşlerine göre kurum müdürlerinin teknoloji liderliği algıları ölçülebilir.
- Özel ilköğretim ve ortaöğretim kademelerinde görev yapan kurum müdürlerinin teknoloji liderliği seviyeleri karşılaştırılabilir.

KAYNAKÇA

- Aksu, A. (2009a). Kriz yönetimi ve vizyoner liderlik, Yaşar Üniversitesi Dergisi, 4(15), 2435-2450.
- Ada, Ş. ve Akan, D. (2007). Değişim Sürecinde Etkili Okullar. [Elektronik versiyon] KKEFD/JOKKEF,16.
- Afshari, M., Bakar, K.A., Luan, W. S., Samah, B. A. and Fooi, F.S. (2009). Technology and school leadership. Technology, Pedagogy and Education, 18(2), 235- 248.
- Altun, M. (2016). Etkili Okul Müdürünün Liderlik Davranışları. <https://www.altunelma.com/tag/toplum> adresinden elde edildi. Erişim Tarihi: 03.02.2022.
- Anderson, R. E. & Dexter, S. (2005). School technology leadership: an empirical investigation of prevalence and effect. Educational Administration Quarterly, 41(1), 49-82.
- Aydın, A. (2019). İngilizce Öğretmen Adaylarının Görüşleri Çerçevesinde Öğretmen Eğitiminde 21. Yüzyıl Becerilerinin İncelenmesi. (Yüksek Lisans Tezi). Ankara: Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Bakan, İ. ve Bulut, Y. (2004). Yöneticilerin Uyguladıkları Liderlik Yaklaşımlarına Yönelik Algılamaları: Likert'in Yönetim Sistemleri Yaklaşımı'na Dayalı Bir Alan Çalışması. İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi, (31): 151-176.
- Balay, R., Kaya, A. ve Geçdoğan Yılmaz, R. (2014). Eğitim yöneticilerinin hizmetkâr liderlik yetenekleri ile farklılıkları yönetme becerileri arasındaki ilişki. Eğitim bilimleri Araştırmaları Dergisi, 4(1), 229-249.
- Barnett, H., ERIC clearinghouse on information and technology syracuse. NewYork, 2 (2001). <http://www.eric.ed.gov/PDFS/ED457858.pdf>, 05/10/2012 tarihinde alındı.
- Başerer, Z. (2014). Öğrencilerin İnterneti Ve Sosyal Paylaşım Sitelerini Kullanma Durumlarına Göre İletişim Becerileri Ve Öz Yeterlik Düzeylerinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi. Ortaöğretim Sosyal Alanlar Eğitimi Anabilim Dalı. Felsefe Grubu Eğitimi Bilim Dalı. Ankara.
- Baştürk, R. (2011). Bütün yönleriyle spss örnekli nonparametrik istatistiksel yöntemler (2. Baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.

- Bülbül, T. ve Çuhadar, C. (2012). Okul yöneticilerinin teknoloji liderliği öz-yeterlik algıları ile bilgi ve iletişim teknolojilerine yönelik kabulleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi, 23, 474-499
- Büyüköztürk, Ş. (2003) Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı: İstatistik, araştırma deseni, SPSS uygulamaları ve yorum (Geliştirilmiş 3.Baskı). Ankara: Pegem Yayınları.
- Büyüköztürk, Ş., Çokluk, Ö., Şekercioğlu, G. (2012). Sosyal bilimler için çok değişkenli istatistik: SPSS ve LISREL uygulamaları. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Canole, G., (2007), An International Comparison Of The Relationship Between Policy And Practice İn E-Learning. In R. Andrews & C. Haythornwaite (Eds.), The Sage Handbook Of E-Learning Research (pp. 286-310). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Celep, C. (2004). Dönüşümsel Liderlik. Ankara: Anı Yayıncılık
- Celep, C. (2014). Eğitim Yöneticisinin Liderlik Davranışı. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Chang, I. H., Chin, J. M., & Hsu, C. M. (2008). Teachers' perceptions of the dimensions and implementation of technology leadership of principals in Taiwanese elementary schools. Educational Technology & Society, 11(4), 229–245.
- Cuban, L. (1988). Yönetmel Zorunluluk ve Okullarda Liderlik Uygulaması. SUNY Press, Albany, NY.
- Çelik, V. (2000). Okul Kültürü ve Yönetim . Ankara, Pegem A Yayıncılık, (2.Bs.). ss.28-150
- Çelik, V. (2002), Okul Kültürü ve Yönetimi, Ankara: PegemA.
- Çelik, V. (2007). Eğitimsel Liderlik. (3. baskı). Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Çoklar, A. N. (2008). *Öğretmen Adaylarının Eğitim Teknolojisi Standartları İle İlgili Özyeterliklerinin Belirlenmesi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.
- Derin, N. (2019). Vizyoner liderliğin kavramsal çerçevesi ve işletmeler için önemi. Afyon Kocatepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 21(2), 114-125.

- Dinç, H. (2019). Okul Müdürlerinin Teknoloji Liderliği Yeterlilikleri. (Yüksek Lisans Tezi). Düzce Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Doğan, V. (2006). İlköğretim Okulu Müdürlerinin Liderlik Yeterliliklerinin Belirlenmesi (Bakırköy Örneği) (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi). Yıldız Teknik Üniversitesi, İstanbul.
- Duymuş, Y. (2019). Yetişkin Becerilerinin Beceri Uyuşmazlığı Bağlamında İncelenmesi. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Bartın: Bartın Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Efil, İ. (2006), “İşletmelerde Yönetim Ve Organizasyon” , Alfa Akademi, Bursa, Türkiye, 100
- Erdoğan, İ. (2014). Eğitim ve Okul Yönetimi. İstanbul: Alfa Yayınları.
- Eren-Şişman, E. (2010). İlköğretim okul müdürlerinin eğitim teknolojilerini sağlama ve kullanmada gösterdikleri liderlik davranışları (Yayımlanmamış doktora tezi). Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.
- Ertuğrul, E. (2014). İlköğretim Okullarında Görev Yapan Öğretmenlerin Görüşlerine Göre Yöneticilerin Teknolojik Liderlik Düzeyi ile Yönetici Etkililiği Arasındaki İlişki. Yüksek Lisans Tezi, Uşak Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Uşak.
- Erşahan, B. (2021). Öğretmenlerin Pandemi Sürecine İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kahramanmaraş.
- Eryılmaz, S. ve Uluyol, Ç. (2015). Evaluation of FATİH Project in the Consideration of 21st Century Skills. 21. Yüzyıl Becerileri Işığında FATİH Projesi Değerlendirmesi. GEFAD / GUJGEF 35 (2), 209-229.
- Greenleaf, R.K.. (1977). Servant Leadership — A Journey into the Nature of Legitimate Power and Greatness. Paulist Press, www.greenleaf.org.
- Güney, S. (2007), Yönetim ve Organizasyon, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım
- Güngören, Ö. C., Erdoğan, D. G. ve Uyanık, G. K. (2019). Uzaktan eğitim tezsiz yüksek lisans öğrencilerinin çevrimiçi öğrenme ortamında yaşadıkları zorluklar. (Der.), Book of Proceedings içinde (146-151). Sakarya: Edugarden.

- Hacıfazlıoğlu, Ö., Karadeniz, Ş. ve Dalgıç, G. (2011) Okul yöneticilerinin teknoloji liderliğine ilişkin algıları: metafor analizi örneği. Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi, 1(1), 97-117.
- Hayytov, D. (2013). Eğitim Yöneticilerinin Teknoloji Liderliği Yeterlik Algıları İle Öğretmenlerin Teknolojiye Yönelik Tutumları Arasındaki İlişki. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Irmak, M. (2015). İlkokul ve Ortaokul Öğretmenlerinin, Yöneticilerinin “Teknoloji Liderliği” Düzeylerine İlişkin Algıları (Yüksek Lisans Tezi). Pamukkale Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Denizli.
- ISTE (International Society for Technology in Education) (2002). National educational technology standards (Nets) and performance indicators for administrators. <http://www.iste.org/standards/standards-for-administrators>. sayfasından elde edilmiştir (10.08.2014).
- ISTE. (2009). National Educational Technology Standards (NETS-A) and Performance Indicators for Administrators. 20 Ocak 2022 tarihinde <https://www.iste.org> adresinden alınmıştır.
- ISTE (2009). Iste Standards for Administrators. <http://www.iste.org/standards/foradministrators> adresinden 21 Ocak 2019 tarihinde alınmıştır.
- ITEA (International Technology Education Association) (2007). http://www.iteaconnect.org/TAA/Resources/TAA_Glossary.html#T adresinden 02.02.2022 tarihinde erişim sağlanmıştır.
- Kalyoncu, K. (2008). İlköğretim okul müdürlerinin vizyoner liderlik özelliklerine sahip olma yeterlilikleri (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Kalaycı, Ş. (2008). SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri. Ankara: Asil Yayıncılık.

Karakaya, Ş. (2006). Sosyal Bir Süreç Olarak Eğitim. Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi, 13, 391-396.

Karasar, N. (2011). Bilimsel Araştırma Yöntemi (22). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Kıral, E. ve Aksoy, V. (2018). Öğretmen algılarına göre maarif müfettişlerinin öğretimsel liderlik rolleri. Çağdaş Yönetim Bilimleri Dergisi, 2(5),192-209.

Koçel, T. (2001). İşletme Yöneticiliği. (8. baskı). İstanbul: Beta Basım A.Ş.

Koçel, T. (2005). İşletme Yöneticiliği(9.Baskı). İstanbul: Beta

Koparal, Celil ve İnan Özalp (2013); Yönetim ve Organizasyon, T.C. Anadolu Üniversitesi Yayını, Eskişehir.

Macaulay, L. (2009). Elementary principals as technology instructional leaders. (Unpublished doctoral dissertation). University of Towson, United States.

Milli Eğitim Bakanlığı (ulaşım tarihi 07.03.2023)

https://istanbul.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2017_04/12163411_2016-2017_Ystatistik_KitabY_Taslak.pdf

Oubre, A. (2007). Technological Leadership Proficiency Among School Administrators in the Twenty-First Century Schools Initiative. Unpublished doctoral dissertation, University of Southern Mississippi, the United States.

Öztaban, A. (2020). Okul Yöneticilerinin Teknoloji Liderliği Rollerini Yerine Getirme Düzeyleri (Yüksek Lisans Tezi). Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aydın.

- Parlar, H. (2006). Velilerin Özel Okul Tercihlerini Etkileyen Faktörler Ve Özel Okulların Durumu: Kahramanmaraş Örneği(Yüksek Lisans Tezi). Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Sabuncuoğlu, Z. ve Tüz, M. (2001). Örgütsel Psikoloji. Bursa: Ezgi Kitabevi.
- Sincar, M. (2009). İlköğretim okulu yöneticilerinin teknoloji liderliği rollerine ilişkin bir inceleme (Doktora Tezi), İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya
- Şişman-Eren, E. (2010). İlköğretim okul müdürlerinin eğitim teknolojilerini sağlama ve kullanmada gösterdikleri liderlik davranışları (Doktora Tezi), Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Şimşek, M. Ş., Akın, H. B., (2003), Teknoloji Yönetimi ve Örgütsel Değişim, Çizgi Kitabevi, Konya, 9-12,27-31,43-59,70-71,235,256,279-281.
- Tahaoğlu, F., ve Gedikoğlu, T. (2009). İlköğretim Okulu Müdürlerinin Liderlik Rollerini. Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, 15(58): 274–298. <https://doi.org/10.14527/863>
- Tanzer, S. (2004). Mesleki ve Teknik Öğretim Okul Yöneticilerinin Teknolojik Liderlik Yeterlikleri. Yüksek Lisans Tezi. Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.
- Tekin, Y, (2007), Modern Bir Liderlik Yaklaşımı Vizyoner Liderlik Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Antalya.
- Temel, E. (2016). Dönüşümcü liderlik ve psikolojik güçlendirme arasındaki ilişkide örgütsel özdeşleşmenin aracılık rolü (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Adnan Menderes Üniversitesi, Aydın.
- Turan, S. (2002). Teknolojinin Okul Yönetiminde Etkin Kullanımında Eğitim Yöneticisinin Rolü. Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi, 30(30): 271-281.
- Turan , S ve Bektaş, F.(2014). Liderlik. Turan S. (Edt.),Eğitim Yönetimi Teori, Araştırma ve Uygulama İçinde. Ankara Pegem Akademi.
- Türk Dil Kurumu Türkçe Sözlüğü. (2016). <http://www.tdk.gov.tr>.

- Ury, G. G. (2003). Missouri public school principals' computer usage and conformity to technology standards. 57th Annual Summer Conference Proceedings of National Council of Professors of Educational Administration, Sedona.
- Varol, N. (2002). Bilişim Teknolojilerinin Eğitim Kurumlarında Kullanımları ve Eğitimcilerin Rolü. Akademik Bilişim Konferansları, 6–8 şubat, Selçuk Üniversitesi, Konya.

EKLER

EK 1: TEKNOLOJİ LİDERLİĞİ ÖLÇEĞİ

Okul Müdürlerinin Teknoloji Liderliği Yeterlilikleri Vizyoner Liderlik İle İlgili Görüşler Okul Müdürünüz; Lütfen maddelere, katılma derecenize karşılık gelecek kutucukları işaretleyiniz.					
Eğitim Yöneticilerinin Teknoloji Liderliği Yeterlilikleri Ölçeği	Hiç (1)	Kısmen (2)	Orta Düzeyde (3)	Büyük Oranda (4)	Her Zaman (5)
1. Okul stratejik planında teknoloji ihtiyaçlarına öncelik veririm.					
2. Okulda işbirliği yaptığım bir teknoloji ekibi oluştururum.					
3. Stratejik planın bir parçası olarak "okul teknoloji planının" geliştirilmesine önem veririm.					
4. Okul teknoloji planının teknoloji ekibiyle birlikte oluşturulmasına önem veririm.					
5. Okul teknoloji planının eğitim paydaşlarının (öğretmen, öğrenci, hizmetli, veli, çevre kurumlar vb.) ihtiyaçları analiz edilerek oluşturulmasına özen gösteririm.					
6. Okul teknoloji planını oluşturma ve geliştirme sürecinde doğrudan yer alırım.					
7. Okul teknoloji planında gerçekleştirilecek eylem, amaç, hedef, zaman çizelgesi, bütçe ve planın değerlendirme aşamalarının açıkça belirtilmesini sağlarım.					
8. Okul teknoloji planını oluştururken diğer eğitim kurumlarının teknoloji planlarını incelerim.					
9. Okul teknoloji planını oluştururken ilçe ve merkez örgütün teknoloji planlarını incelerim.					
10. Okulun teknoloji ihtiyaçları için ayrı bir bütçe oluşturmaya çalışırım.					
11. Okulun teknoloji ihtiyaçları için ek kaynak temin etmeye çalışırım.					
12. Yeni teknolojileri okuluma kazandırmak için çaba gösteririm.					
Dijital Çağ Öğrenme Kültürü İle İlgili Görüşler Okul Müdürünüz;					
13. Okulda farklı öğrenme stillerine sahip öğrenciler için geliştirilen özel öğretim programlarında eğitim teknolojilerine yer verilmesini sağlarım.					
14. Öğretmenlerin hazırladıkları ders planlarında eğitim teknolojilerinin etkin kullanımına yer vermesine dikkat ederim.					
15. Öğretim sürecinde eğitim yazılımlarının etkili bir şekilde kullanılmasını sağlamaya çalışırım.					

Mesleki Gelişimde Mükemmellik İle İlgili Görüşler Okul Müdürünüz,					
16. Öğretmenlere verilecek mesleki eğitimlerin stratejik planın bir parçası olan kurum teknoloji planında yer almasını sağlarım.					
17. Teknolojinin öğretimle bütünleştirilmesi amacıyla düzenlenen mesleki eğitimlere okulumda gereken zamanın ayrılmasını sağlarım.					
18. Okulda, teknoloji alanında takım çalışması yapılmasına olanak sağlayacak öğrenme ortamları oluşturmaya çalışırım.					
19. Teknolojinin etkili kullanımıyla ilgili bilimsel yayınları takip etmeye çalışırım.					
20. Öğretmenlerin eğitim teknolojilerini yaparak-yaşayarak öğrenmelerini sağlayacak hizmet-içi eğitimleri seçmelerini teşvik ederim.					
21. Mesleki gelişim etkinliklerinin öğretmenlerin teknoloji eğitimi ihtiyaçlarına uygun olmasına özen gösteririm.					
22. Teknolojik açıdan zenginleştirilmiş materyaller kullanılarak öğretim kazanımlarına ulaşılması için okulda değişim hedefleri oluştururum.					
23. Okulda teknoloji kullanımıyla ilgili araştırma-geliştirme çalışmalarının yapılmasını teşvik ederim.					
Sistematiik Gelişim İle İlgili Görüşler Okul Müdürünüz,					
24. Okulda, teknoloji kullanım düzeyine ilişkin nicel ve nitel veriler toplanmasını sağlarım.					
25. Okulda çalışacak ücretli öğretmenlerin öğretim etkinliklerinde teknolojiyi etkin kullanma becerisine sahip kişiler arasından belirlenmesi için çaba harcarım.					
26. Okulun teknoloji alanında sürekli gelişimini sağlamak için diğer eğitim örgütleriyle stratejik ortaklıklar geliştirmeye çalışırım.					
Dijital Vatandaşlık İle İlgili Görüşler Okul Müdürünüz,					
27. Öğrenme faaliyetlerinde, dijital araçlara ve teknolojiye erişim imkânı açısından okuldaki herkesin eşit hakka sahip olmasını sağlarım.					
28. İnternetin eğitim dışı amaçlarla kullanılmaması için gereken teknolojik önlemlerin alınmasını sağlarım.					
29. Güvenli, yasal ve etik teknoloji kullanımı konusunda eğitim politikası geliştirerek okula örnek olurum.					
30. Öğrencilerin teknolojik araçları kullanarak gerçekleştirdiği olumsuz davranışları yakından takip edip karşı önlemler alınmasını sağlarım.					
31. Okul bilişim sistemindeki yetki ve veriye erişim izinlerinin öğretmen, öğrenci ve idarecilere amaca uygun şekilde dağıtılmasını sağlarım.					
32. Öğrencilerin internet aracılığıyla yaptıkları araştırma ve ödevlerde etik kurallara uygun alıntı yapmalarına dikkat edilmesi hususunda öğretmenleri bilinçlendiririm.					

EK 2: KİŞİSEL BİLGİ FORMU

LÜTFEN BU DÖKÜMANI DİKKATLİCE OKUMAK İÇİN ZAMAN AYIRINIZ

Sayın Katılımcı,

Sizi TC. Yeditepe Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Yönetimi ve Denetimi öğrencisi olan Cem GÜVEN tarafından Doç.Dr.Dilara DEMİRBULAK'ın danışmanlığında yürütülen yüksek lisans tezi kapsamında yapılan “ÖZEL LİSE ÖĞRETMENLERİNİN, YÖNETİCİLERİNİN “TEKNOLOJİ LİDERLİĞİ” DÜZEYLERİNE İLİŞKİN ALGILARI” konulu araştırmaya aşağıda verilen ölçeği yanıtlayarak katılmaya davet ediyoruz. Çalışmanın amacına ulaşması için sizden beklenen bütün soruları eksiksiz, kimsenin baskısı veya telkini altında olmadan, size en uygun gelen yanıtları içtenlikle vermenizdir. Bu çalışma için vereceğiniz yanıtlar başka bir amaçla kullanılmayacak ve kesinlikle gizli tutulacaktır. İsminizi hiçbir şekilde yazmayınız. Eğer araştırma ile ilgili bilgiye ihtiyaç duyarsanız cemguven12@gmail.com adresinden ulaşabilirsiniz. Çalışmaya katıldığınız için teşekkür ederim.

Bu çalışmaya gönüllü olarak katılmayı kabul ediyor musunuz?

☐ Evet

☐ Hayır

Kişisel Bilgiler:

1. Cinsiyetiniz: ☐ Erkek ☐ Kadın
2. Yaşınız:
3. Mesleki Hizmet Süreniz: ☐ 1-5 YIL ☐ 5-10 yıl ☐ 10-15 yıl ☐ 15 yıl ve üstü
4. Kaç Yıldır Bilgisayar Kullanıyorsunuz:
☐ 1-5 YIL ☐ 5-10 yıl ☐ 10-15 yıl ☐ 15 yıl ve üstü
5. Ortalama olarak Günde Kaç Saat Bilgisayar Kullanıyorsunuz:
☐ Hiç ☐ 1.saatten az ☐ 1-3 saat arası ☐ 3.saatten fazla
6. Görev Yaptığınız Okul Türü:
☐ Anadolu Lisesi ☐ Fen Lisesi ☐ Çok Programlı Anadolu Lisesi
☐ Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi ☐ Sağlık Meslek Lisesi